

**Helyi
Esélyegyenlőségi
Program**

Szalkszentmárton Község Önkormányzata

HEP 2023-2028

Tartalom

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)	3
Bevezetés.....	3
A település bemutatása.....	3
Helyi Esélyegyenlőségi Program céljai.....	7
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE)	9
1. Jogszabályi háttér bemutatása	9
2. Stratégiai környezet bemutatása.....	9
3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége	16
4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység.....	31
5. A nők helyzete, esélyegyenlősége.....	42
6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége	46
7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége.....	52
8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása	55
9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága	55
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)	56
10. A HEP IT részletei	56
1. A helyzetelemzés megállapításainak összegzése	56
2. Jövőképünk.....	56
3. Megvalósítás.....	60
4. Elfogadás módja és dátuma.....	64

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)

Bevezetés

Összhangban az az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvénnyel, (Ebktv.) és a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelettel, valamint a Kormány tagjainak feladat- és hatásköréről szóló 94/2018. (V. 22.) Korm. rendelet 40 § (1) bekezdés 28. pontja alapján kibocsátott 2021. július 1-től hatályos a Belügyminisztérium által elkészített „Módszertani útmutató a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szempontjaihoz és a program felülvizsgálatához” című dokumentummal összhangban Szalkszentmárton Község Önkormányzata Helyi Esélyegyenlőségi Programjában (HEP) rögzíti az esélyegyenlőség megvalósítása érdekében szükséges feladatait. Az önkormányzat az Ebktv. 31. § (2). bekezdése alapján e programmal összehangolja az esélyegyenlőséget érintő más dokumentumait,¹ és a HEP elkészítésébe bevonja partnereit, különösen a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóit.

A település bemutatása

Szalkszentmárton Bács-Kiskun megye északi részén, a Kiskunság szélén, a Duna bal partján fekszik, attól 4 km-re. Budapesttől és Kecskeméttől egyaránt 60 km választja el. A település lapos határa a Duna ártere volt. Kedvező adottságai miatt már az őskorban is éltek itt emberek.

A régi iratok három falut említenek: Szalk, Szentmárton és Kis Csaba. Ezek közül Szalk volt a legnépesebb. A falvakat a tizenöt éves háború pusztította el, s a XVII. századi újratelepedés során a megtizedelt, szétszóródott lakosság már egy helyen, a mai település területén húzódott meg. A falu képét alapvetően meghatározó lakóházak fele a XVII. század végétől a XX. század elejéig épült nemesi udvarházakat utánzó tornácos parasztház. Európai viszonylatban is ritka látvány a szigorúan zárt faluközpont, benne a falusi klasszicista építészet egyik remeke, a községháza műemlék épülete.

Műemlék a főtéren álló kései barokk református templom, valamint a Beálló fogadó kocsiszínnel, amely ma a Petőfi Emlékiállítás néprajzi, irodalmi és helytörténeti gyűjteményének ad helyet. A főtéren áll a Márton László által készített egész alakos Petőfi szobor. (Petőfi 112 verset írt a faluban, édesapja két évig bérelt itt mészárszéket.)

¹ Különösen ide tartozik a Költségvetési koncepció, Gazdasági program, Szolgáltatástervezési koncepció, Településfejlesztési stratégia, Településrendezési terv, Településszerkezeti terv, Településfejlesztési koncepció.

A Magyar Pünkösdi Egyház Országos Cigánymissziója és a Kistérségi Egyesített Szociális Intézmény Családsegítő Szolgálatát és Gyermekjóléti Szolgálatát biztosítják településünkön a szociális alapellátást.

A községben a hitélet gyakorlására a következő egyházak vannak jelen:

- Római Katolikus Egyház
- Református Egyház

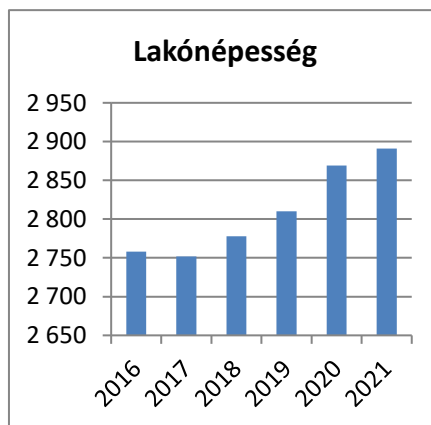
Szalkszentmárton közéletét színesítik civil szervezeteink, akik a megjelölt egyesületi célon felül tevékenyen vesznek részt közösségi programokon is.

Szalkszentmárton 2013- január 1-jétől a Kunszentmiklósi járáshoz tartozik, melynek székhelye Kunszentmiklós. Területe 769,81 km², népessége 31 209 fő, népsűrűsége 40 fő/km² volt a 2022. évi adatok szerint. Három város (Kunszentmiklós, Dunavecse és Szabadszállás) és 6 község tartozik hozzá.²

1. számú táblázat - Lakónépesség száma az év végén		
Év	Fő (TS 001)	Változás
2016	2 758	bázis év
2017	2 752	99,78%
2018	2 778	100,94%
2019	2 810	101,15%
2020	2 869	102,10%
2021	2 891	100,77%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A vidéki CSOK hatására a településen szinte minden eladó ingatlan gazdát talált, gyermeket vállaló fiatal párok és kisgyermekesek költöztek ide. Ennek köszönhető a lakónépesség számának növekedése.

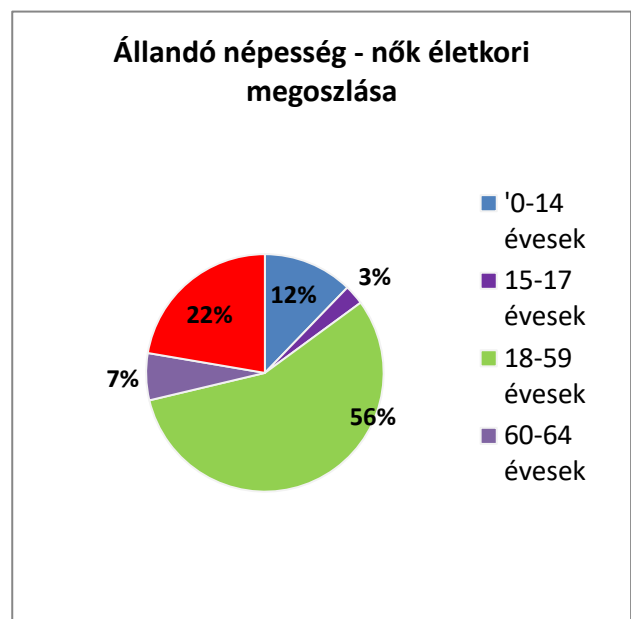
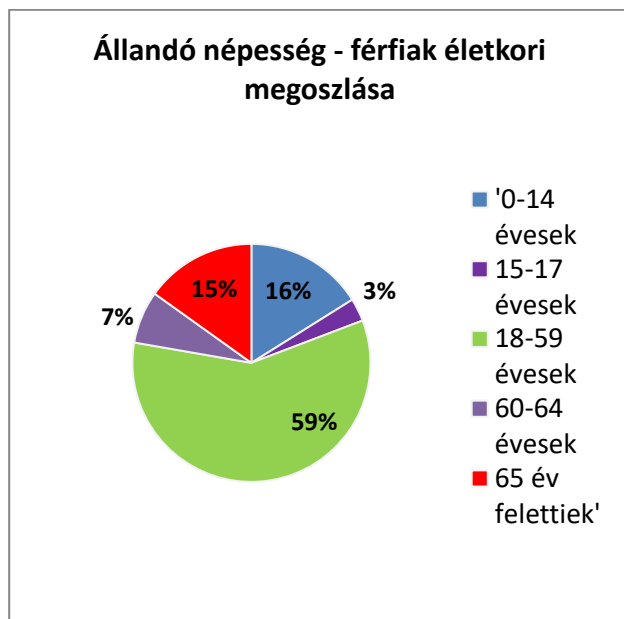
² <http://jarasterkep.hu/kunszentmiklosi-jaras-terkep/kunszentmiklos-a-jaras-terkepen-kunszentmiklos-a-kunszentmiklosi-jarashoz-tartozik-kunszentmiklos-elhelyezkedese-a-kunszentmiklosi-jarasban.html>, Letöltés 2023.08.29.

2. számú táblázat - Állandó népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2019)

Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 003)	Férfiak (TS 005)	Nők (TS 007)
Állandó népesség száma (férfiak TS 004, nők TS 006)	1 442	1 407	2849	50,61%	49,39%
0-2 évesek (összes száma TS 008, aránya TS 009)			103	3,62%	
0-14 éves (férfiak TS 010, aránya TS 011; nők TS 012, aránya TS 013)	232	172	404	8,14%	6,04%
15-17 éves (férfiak TS 014, aránya TS 015; nők TS 016, aránya TS 017)	45	38	83	1,58%	1,33%
18-59 éves (férfiak TS 018, aránya TS 019; nők TS 020, aránya TS 021)	844	793	1637	29,62%	27,83%
60-64 éves (férfiak TS 022, aránya TS 023; nők TS 024, aránya TS 025)	103	90	193	3,62%	3,16%
65 év feletti (férfiak TS 026, aránya TS 027; nők TS 028, aránya TS 029)	218	314	532	7,65%	11,02%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

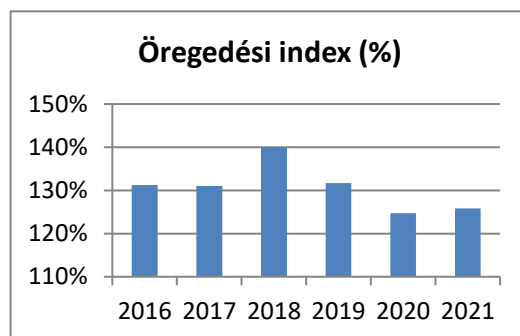
Jellemzően a nők vannak többségben a 65 év feletti korosztályban. Sok közülük az egyedülálló.

Az időskorúak gyermekkorúakhoz viszonyított arányát mutatja be az öregedési index. A legfrissebb adatok szerint 100 fő 14 éves vagy ettől fiatalabb gyermekre 125 fő 65 éves vagy ettől idősebb jut.

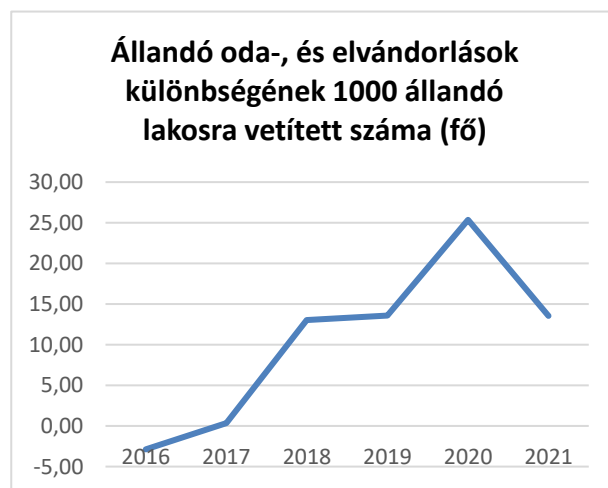
3. számú táblázat - Öregedési index			
Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 026 és TS 028 összesen)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 010 és TS 012 összesen)	Öregedési index % (TS 030)
2016	483	368	131,25%
2017	490	374	131,02%
2018	521	372	140,05%
2019	532	404	131,68%
2020	535	429	124,71%
2021	546	434	125,81%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

4. számú táblázat - Belföldi vándorlások	
Év	Állandó oda-, és elvándorlások különbségének 1000 állandó lakosra vetített száma (fő) (TS 031)
2016	-2,88
2017	0,36
2018	13,02
2019	13,60
2020	25,36
2021	13,54

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A település létszáma folyamatos növekedést mutat. Ez jelentős részben a családpolitikai intézkedéseknek (CSOK, falusi CSOK) köszönhető.

5. számú táblázat - Természetes szaporodás	
Év	Az élve születések és halálozások különbözetének 1000 lakosra vetített száma (fő) (TS 032)
2016	-7,57
2017	-1,81
2018	-1,81
2019	-5,01
2020	-7,40
2021	-6,25

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja:

Szalkszentmárton település Önkormányzata a HEP elfogadásával érvényesíteni kívánja különösen a HEP részét alkotó helyzetelemzés (HEP HE) és az intézkedési terv (HEP IT)³ által:

- diszkriminációmentességet,⁴
- az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,⁵
- a közösségi közlekedéshez, és közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,⁶
- a szegregációmentességet, különösen a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák kezelése érdekében szükséges intézkedéseket.⁷

A Helyi Esélyegyenlőségi Programok, HEP-ek célja különösen az önkormányzati képesség terén a helyi jogalkotási folyamat eredményesebbé tétele, s ehhez kapcsolódóan a partnerség erősítése, továbbá az önkormányzat által ellátott igazgatási szolgáltatások megszervezésének finomhangolása, a társadalmi kohézió erősítése, a fejlesztési forrásokhoz történő egyenlő esélyű hozzáférés biztosítása, valamint a tervezési eszköztár bővítése. A kialakult gyakorlattal ellentétben – mely gyakran öt célcsoportot említ – a cél elsősorban hat célcsoport, a mélyszegénységben élők, romák, a gyermekek, a nők, az idősek és a fogyatékkal élők esélyeinek javítását célozza minden településen. Valójában számolni kell a tanyán élő, és több hátránnyal egyidejűleg érintett célcsoport tagjaival is. Összességében elmondható, hogy a védelemnek és az esélyek biztosításának a kevesebb lehetőséggel rendelkező személyek helyzetének javítását nagyobb intenzitással kell szolgálnia, mint másokét. A HEP-ek nem mellékesen létrehoztnak egy a minisztérium számára hasznosítható értékelési rendszert az egyes HEP-ek összehasonlíthatósága által, különösen akkor, ha az önkormányzatok a HEP-ek tartalmi kereteit nem változtatják meg. A HEP alkalmas és lehetőséget teremt helyi együttműködések generálására, és elősegíthetik az önkormányzatok közötti megállapodások megkötését is. A HEP-ek kimondott célja az MNTFS és más felzárkóztató programok érvényre juttatása statisztikai adatok és a mentorok személyes támogatása által is.

A HEP helyzetelemző részének céljai:

„Annak érdekében, hogy az érintett célcsoportok (tartósan rászoruló - romák, gyerekek, idősek, nők, fogyatékossgal élők) helyzetének változása és problémáik kezelése érdekében tett intézkedések országos szinten is nyomon követhetők legyenek, a programokat a települési önkormányzatok egységes elvek mentén kell, hogy elkészítsék.”⁸

Elsődleges cél figyelembe venni a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen.⁹ E mellett fontos a célcsoportokba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférés alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken

³ 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet, 1 § (1) bek.

⁴ 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet, 4 § (1) bek. ab) pont.

⁵ 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet, 5 § (1) bek. e) pont.

⁶ 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet, 4 § (1) bek. bb) pont.

⁷ 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet, 4 § (1) bek. b), ba), ca) pont.

⁸ MAGYAR NEMZETI TÁRSADALMI FELZÁRKÓZÁSI STRATÉGIA (MNTFS) II. TARTÓSAN RÁSZORULÓK – SZEGÉNY CSALÁDBAN ÉLŐ GYERMEKEK –ROMÁK (2011–2020) Frissített változat. p. 119.

⁹ 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet, 1 § (4) bek.

jelentkező problémákat. További cél meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak.

A HEP IT céljai:

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését a HEP IT tartalmazza. Cél a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából.¹⁰ További cél meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt. Szintén célként határozható meg annak az együttműködési rendszernek a felállítása, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja majd a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzés-értékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét, vagyis a HEP Fórumot és a hozzá kapcsolódó tematikus munkacsoportokat.

A HEP jelentősége:

A HEP-ek nem csupán a nemzeti felzárkózási stratégia településszintű megvalósításának alapegységei, hanem fontos szerepet töltenek be a kormányzati konzultációs rendszerben azzal, hogy megteremtik a lehetőséget a kormányzati célok társadalmasítására, a fejlesztési elképzelésekhez történő csatlakozásra és fordított irányban az alulról felfelé történő információáramlásban is lehetőséget biztosítanak a településszintű előrehaladás nyomon követésére és fejlesztési igények megfogalmazására a felzárkózási, esélyteremtési feladatokhoz kapcsolódóan.¹¹ A felzárkózás-politika helyi szintű lábaként 2013-tól kialakult a HEP-ek elkészítésének új rendszere. Célja, hogy a településeken élő, esélyteremtés szempontjából támogatásra szoruló társadalmi csoportok – különösen a mélyszegénységben élők, romák, gyermekek, fogyatékkal élő személyek, nők és az idősek – helyzete és életminősége javuljon.¹²

---

¹⁰ Alaptörvény XV. cikk. (4) bek., 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet, 1 § (3-4) bek.

¹¹ Alaptörvény XXV. cikk.

¹² MNTFS 2030. p. 166.

1. Jogszabályi háttér bemutatása

1.1 A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

Magyarország nemzetközi és szupranacionális jogból származó kötelezettségeire, és a nemzeti hagyományokra való tekintettel, az egyenlő bánásmód és az esélyegyenlőség előmozdítása nemzeti feladat. Az Alaptörvény különösen a II. cikk, és a XV. cikk (4) pontjára való tekintettel „Magyarország az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás megvalósulását külön intézkedésekkel segíti.” A HEP elkészítésének kötelezettségét az Ebktv. 31. § (1) bekezdése tartalmazza. A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a törvény végrehajtási rendelete,

- a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról” szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai” fejezete tartalmazza.¹³ A HEP alkalmazása során figyelemmel kell lenni más, az esélyegyenlőséget érintő jogszabályra is, különösen:
- a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Mötv.)
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (Njt.)
- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.)
- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.)
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: nemzetiségi törvény)
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.)
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.)
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (továbbiakban: Nkntv.) előírásaira.
- 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról

2. Stratégiai környezet bemutatása

Az esélyteremtés terén a nemzetközi, a szupranacionális, és a nemzeti célkitűzések egybecsenghetnek. Nemzetközi¹⁴ célkitűzések:

1. **Nincs szegénység**
2. **Nincs éhség**
3. **Jó egészség és jó közérzet**
4. **Minőségi oktatás**
5. **Nemek közötti egyenlőség**
6. **Tiszta víz és higiénia**

¹³ Vö. Jat.24. § (1) bek.

¹⁴ Forrás: Az Egyesült Nemzetek Szervezetének (2017) határozata, amelyet a Közgyűlés 2017 július 6-án fogadott el, a Statisztikai Bizottságnak a 2030-ig tartó időszakra vonatkozó fenntartható fejlődési menetrenddel kapcsolatos munkája (A/RES/71/313).

7. Megfizethető és tiszta energia
- 8. Tisztességes munka és gazdasági növekedés**
9. Ipar, innováció és infrastruktúra
- 10. Csökkentett egyenlőtlenség**
11. Fenntartható városok és közösségek
12. Felelősségteljes fogyasztás és termelés
13. Klíma akció
14. Élet a víz alatt
15. Élet a szárazföldön
- 16. Béke, igazságosság és erős intézmények**
- 17. Partnerség a célokért**

Szupranacionális¹⁵ célkitűzések:

A Területi Agenda figyelembe veszi a közelmúltbeli szakpolitikai kereteket és menetrendeket.¹⁶ Európa egységességének megőrzéséhez elengedhetetlen, hogy **hidat képezzünk** az eltérő jövedelmű, oktatási háttérű, kultúrájú, vallású, valamint különböző hagyományokkal rendelkező emberek között. Elő kell segítenünk a civil társadalom tagjai közötti együttműködést, és fokoznunk kell a szolidaritásukat a **szegregáció csökkentése**, valamint a **társadalmi befogadás** előmozdítása érdekében, a **sokszínűséget** pedig az **általános jóllét** szolgálatába kell állítanunk.

Nemzeti célkitűzések:

A felzárkózás politika alapdokumentumaként Magyarország Kormánya 2011-ben fogadta el a Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégiát (1430/2011. (XII. 13.) Korm. hat.), majd 2014-ben a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia II-t (1603/2014. (XI. 4.) Korm. hat.) 2021-ben elkészült a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030 (MNTFS 2030), illetve a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030 végrehajtásának a 2021–2024. évekre szóló kormányzati intézkedési terve (Kormány 1619/2021. (IX. 3.) Korm. határozata) amely a következő évekre alapozza meg a felzárkózás-politika fő irányait:

- I. Születés és gyermekkor
- II. Köznevelési, szakképzési, felsőoktatási rendszer – óvodától egyetemig
- III. Ifjúsági ügyek, gyermekvállalás, családalapítás, életmód
- IV. Foglalkoztatás, munkavállalás, felnőttképzés, szociális gazdaság
- V. Területi egyenlőtlenségek, településfejlesztés – lakhatási és energiaszegénység – környezettudatosság, környezetvédelem
- VI. Testi-lelki egészség, egészségügyi ellátás
- VII. Roma identitás, közösségépítés, szemléletformálás, jogérvényesítés
- VIII. A Stratégia megvalósításának intézményrendszere, hazai és Kárpát-medencei partnerség
- IX. A stratégia nyomon követése, monitoring

Társadalmi felzárkóztatást az MNTFS-en kívül, különösen az alábbi nemzeti stratégiák, programok tartalmazzák:

¹⁵ Forrás : Területi Agenda 2030.

¹⁶ Forrás : Területi Agenda 2030 : Idetartozik többek között az Egyesült Nemzetek Szervezetének a 2030-ig tartó időszakra vonatkozó fenntartható fejlődési menetrendje és a fenntartható fejlődési célok (2015), a Párizsi Megállapodás (2015), az Egyesült Nemzetek Szervezetének Új városfejlesztési menetrendje (2016), az Európai Bizottság „Fenntartható Európa 2030-ra” című vitaanyaga (2019), a 2021–2027- es időszakra szóló, jövőbeli uniós kohéziós politikára irányuló javaslat (2018), az Európai Unió városfejlesztési agendája (2016), az Új Lipcsei Charta (2020), a Jobb életminőség a vidéki területeken című Cork 2.0 nyilatkozat (2016), az OECD város- és vidékpolitikára vonatkozó elvei (2019), az európai zöld megállapodás és az ahhoz kapcsolódó Fenntartható Európa beruházási terv és méltányos átállási mechanizmus (2020), az uniós helyreállítási program (2020), valamint az Európai Unió Tanácsa releváns következtetései.

1. „Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)
2. Nemzeti Tehetség Program (2008-2028)
3. Nemzeti Környezetvédelmi Program (2022-2026)
4. Új Roma Stratégia (2019-2030)
5. „A nők szerepének erősítése a családban és a társadalomban” (2021–2030)¹⁷
6. Idősügyi Nemzeti Stratégia (2023-2024)
7. Országos Fogymatékosságügyi Program (2015-2025)

1. „Legyen jobb a Gyerekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)

A Legyen Jobb a Gyerekeknek Nemzeti Stratégia szükségességét elsősorban az indokolta, hogy csökkentse a gyermekek és családjaik nélkülözését, javítsa a gyermekek fejlődési esélyeit. A törvény minden gyerekre kiterjed, de értelemszerűen azoknak a gyerekeknek kell prioritást kapniuk, akiknek érdekei a legjobban sérülnek, akiknél a nélkülözések a legjobban korlátozzák fejlődésüket. A Nemzeti Stratégia másik fontos indoka a szegénységi ciklus megszakításának szükségessége, a gyermekek és a társadalom közös távlati érdeke.

2. Nemzeti Tehetség Program (2008-2028)

126/2008. (XII. 4.) OGY határozat a Nemzeti Tehetség Program elfogadásáról, a Nemzeti Tehetség Program finanszírozásának elveiről, valamint a Nemzeti Tehetségügyi Koordinációs Fórum létrehozásának és működésének elveiről:

Magyarország gazdasági kibontakozása a tudás- és képességigényes ágazatok fejlesztésével valósulhat meg. Ezen ágazatok fejlődése szempontjából kulcsfontosságú, hogy az adott tudás- és képességtartalomban kiemelkedő teljesítményre képes fiatalok, a tehetségek felszínre kerülnek-e, tehetségük kibontakozhat-e, hasznosulhat-e, a tehetségek pályájukon kellő és folyamatos segítséget kapnak-e és - mindezek következtében - képes lesz-e az ország megtartani a legkiválóbb tehetségeit.

A tehetségek megtalálása és folyamatos fejlesztése a tehetséges fiatal számára mással nem pótolható kitörési, érvényesülési esélyt jelent. A tehetségek ma már egy adott ország versenyképességét meghatározó kulcstényezővé léptek elő. Ebből is következően a tehetségek megtalálása nem csak a tehetségek és családjuk magánügye, hanem nemzeti ügy, hiszen a tehetség hasznosulása a közvetlen haszon mellett a legversenyképesebb termelés kifejlesztésével és idevonzásával is a teljes nemzetnek többletlehetőségeket teremt. Így a tehetségek segítésének nemzeti programja gazdasági, esélyjavító és társadalomépítési program is.

A tehetségsegítés komplex formái szervesen illeszkednek a köz- és felsőoktatás megújítását célzó törekvésekhez, a kompetencia alapú, az egyének tanulási sajátosságait is figyelembe vevő oktatás elterjesztéséhez. A tehetségek segítése és fejlesztése az életpálya helyes irányba terelését, az életpálya sikerességének segítését, az innováció és kreativitás ösztönzését és elterjedését, a gazdasági növekedést, a magasabb versenyképességet, az esélyegyenlőtlenségek csökkentését, a magasabb társadalmi mobilitást, a hátrányos helyzet leküzdését és a kistérségek, valamint az egész társadalom kohézióját egyaránt szolgálják. A Nemzeti Tehetség Programnak a foglalkoztatási stratégiában példa- és értékteremtő szerepe van, a magyar gazdaság fejlődésében pedig kitörési pont lehet.

---

¹⁷ Forrás: „Az 1685/2020. (X. 22.) Korm. határozat rendelkezik az Európai Unió számára készített, „A nők szerepének erősítése a családban és a társadalomban” (2021–2030) akcióterv elfogadásáról.

A tehetségek segítése nem áll meg a határoknál. A határon túli magyarság tehetségsegítők hagyományainak megismerése, hasznosítása, a határon túli kezdeményezésekkel való folyamatos együttműködés a tehetségsegítést ilyen értelemben nemzeti üggyé is teszi.

A tehetségek segítésében eddig elért, és a Nemzeti Tehetség Program megvalósítása során várható további eredmények nemcsak Magyarország, hanem az Európai Unió egésze számára is kiemelkedően értékes, más országokban is adaptálható tapasztalatot jelenthetnek, amelyek terjesztése hozzájárul az ország nemzetközi elismertségének növekedéséhez.

3. Nemzeti Környezetvédelmi Program (2022-2026)

Az Országgyűlés 62/2022. (XII. 9.) OGY határozata a 2026-ig szóló 5. Nemzeti Környezetvédelmi Programot. A program stratégiai és horizontális céljai: 1. Az emberi egészség és az életminőség környezeti feltételeinek javítása, a környezetterhelés hatásainak csökkentése. 2. Természeti értékek és erőforrások védelme, helyreállítása, fenntartható használata. 3. Az erőforrás-takarékosság és hatékonyság javítása, a gazdaság zöldítése és körforgásos működésének erősítése. 4. A környezetbiztonság javítása. 5. A társadalom környezettudatosságának növelése. 6. Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodási képesség erősítése.

Környezeti nevelés és oktatás keretében szükséges különböző környezeti nevelési és oktatási programok megerősítése. Köznevelési intézményekben a környezeti nevelés, és a fenntartható életmódra nevelés részét képezi a nevelési-oktatási feladatoknak. Kereteit elsősorban az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja és a Nemzeti Alaptanterv jelentik, valamint az erre épülő kerettantervek ajánlásai. A környezeti nevelés egészintézményes kiválósági hálózata a Magyarországi Zöld Óvodák Hálózata, valamint a Magyarországi Ökoiskola Hálózat. Jelenleg hazánkban minden negyedik gyermek Zöld Óvodába és minden harmadik tanuló ökoiskolába járhat. A felsőoktatásban tovább gyarapodtak a környezet- és természetvédelmi tárgyú graduális, posztgraduális és PhD programok. A környezeti nevelés és oktatás a személyes példaadással párosuló ismeretátadáson keresztül, a képzés pedig a fenntarthatóságra neveléssel, az ehhez szükséges tudás átadásával ösztönzi a környezettudatos szemlélet alakulását annak érdekében, hogy az egyén képes legyen döntéseiben és életvitelében is alkalmazni, viselkedése szerves részévé tenni az elsajátított ismeretanyagot.

4. Új Roma Stratégia (2019–2030) (A stratégia csak a határozatban megjelölt településeket érinti)

A Kormány 1426/2019. (VII. 26.) Korm. határozata az Új Roma Stratégiával (2019–2030) összefüggő feladatok meghatározásáról című dokumentumban a) megállapítja, hogy az általa megtárgyalt Új Roma Stratégia (2019–2030) című dokumentum (a továbbiakban: Stratégia) intézkedési tervek és intézkedések kidolgozásának alapjául szolgálhat; b) felhívja a miniszterelnöki biztos kinevezéséről szóló 3/2019. (IV. 18.) ME utasítással kinevezett miniszterelnöki biztost (a továbbiakban: miniszterelnöki biztos) és a belügyminisztert, hogy a Stratégia tervezetét egészítsék ki a 2021–2027-es európai uniós tervezési ciklus forrásfelhasználásának feltételeiről szóló elemekkel. Felelős: miniszterelnöki biztos belügyminiszter Határidő: a feltételek ismertté válását követő 90. nap 2. A Kormány a) egyetért azzal, hogy a Magyar Máltai Szeretetszolgálat a „Felzárkózó települések” programjában kijelölt 30 település mellett Csörög, Monor és Nagybárcány településeken fejlesztési programot indítson, valamint felhívja a belügyminisztert, hogy a miniszterelnöki biztos együttműködésével és az érintett miniszterek bevonásával gondoskodjon e három településnek a „Felzárkózó települések” programjába történő bevonásáról a következő fejlesztési feladatok megvalósításával: aa) Csörög településen közösségi tér kialakítása, komplex szociális szolgáltatások nyújtása, a kora gyermekkori szolgáltatások kiszélesítése, valamint a gyermekjóléti alapellátások fejlesztése, ab) Monor Tabán városrészében felújítás alá eső házak, illetve a közfürdő állapotának felmérése, az ingatlanok tulajdonjogi helyzetének rendezése, lakások vásárlása, a településrész képének, lakhatási viszonyainak javítására infrastrukturális beruházások kivitelezése, ac) Nagybárcány

településen komplex szociális szolgáltatások nyújtása, a kora gyermekkori szolgáltatások fejlesztése, a közösségfejlesztést célzó infrastrukturális fejlesztés és programok indítása; Felelős: belügyminiszter miniszterelnöki biztos érintett miniszterek Határidő: azonnal b) felhívja a belügyminisztert, hogy tegyen javaslatot a „Felzárkózó települések” hosszú távú programjának megalapozásáról szóló 1404/2019. (VII. 5.) Korm. határozat 1. pontjában meghatározott települési körből a bevonásra javasolt következő 30 településre.

5. „A nők szerepének erősítése a családban és a társadalomban” (2021–2030)¹⁸

1. Az Akcióterv a családi élet és munkavállalás összehangolásának további támogatását tűzi ki célul, amelyet a következő konkrét intézkedésekkel javasolt elérni:

- a) A női-férfi munkamegosztás elősegítése
- b) A nők „láthatatlan”, „fizetetlen” munkájának fokozott elismerése
- c) A munka és családi élet összehangolása a nők és férfiak között a gyermekgondozási szabadság tekintetében
- d) A gondozási feladatokban való állami és munkaadói segítségnyújtás munkahelyi, vállalati bölcsődék és óvodák számának növelésével figyelembe véve a meglévő óvodák kapacitását;
- e) Szemléletmód formálás az oktatásban
- f) Szemléletmód formálás a vállalati magatartásban az 1201/2015. (IV. 9.) Korm. határozatban foglalt a vállalati társadalmi felelősségvállalásra vonatkozó Cselekvési Terv aktualizálása a vállalatok felelős magatartásának erősítése érdekében;
- g) Család-és gyermekbarát környezet kialakítása

2. A nők részvételének segítése azokon a területeken, ahol az jelenleg alacsony.

3. A nők és férfiak egyenlő mértékű gazdasági, egészségi és szociális védelmének megteremtése.

6. Idősügyi Nemzeti Stratégia (2023–2034)

A 81/2009. (X. 2.) OGY határozat az Idősügyi Nemzeti Stratégiáról című dokumentum az aktuális gazdasági-társadalmi környezethez viszonyulva határozza meg az idősügyi stratégia célkitűzéseikhez szükséges kormányzati beavatkozási feladatokat. Az életkor meghosszabbodásával a népesség egyre nagyobb arányát alkotó idős generáció mind erőteljesebb társadalmi hasznosságának előmozdítása fontos feladat, megkerülhetetlenül fontos cél. Az idősekről való gondolkodás felöleli a jogbiztonság, kommunikáció, nyilvánosság, képzés, élethosszig tartó tanulás, egészségügy, rehabilitáció, mentális egészség, szociális ellátások, nyugdíjügy, foglalkoztatás, kultúra-közművelődés, sport-rekreáció, strukturált szabadidő-eltöltés, esélyegyenlőség, társadalmi kirekesztődés megelőzése, életútmodell, önkéntesség, generációk közötti együttműködés területeit és kapcsolódási pontjait. A stratégia prioritásai:

1. Esélyegyenlőség, pozitív reakciók az idősödés és a hosszabbéletűség Társadalompolitikai kihívásaira, fellépés az ageizmus ellen

A Stratégiában megfogalmazottak rámutatnak arra, hogy fokozni kell az érintettek bevonását és az e céllal történő együttműködések fejlesztését a különböző szektorok (kormányzati, nonprofit, for-profit, informális közösségek), a különböző szakpolitikák és különböző szolgáltató partnerek között. A társadalmi szemlélet változtatása azért is szükséges, hogy csökkenjen az idősekkel szembeni negatív sztereotípiák térnyerése.

---

¹⁸ Forrás: „Az 1685/2020. (X. 22.) Korm. határozat rendelkezik az Európai Unió számára készített, „A nők szerepének erősítése a családban és a társadalomban” (2021–2030) akcióterv elfogadásáról.

2. Társadalmi részvétel és bevonódás, közösségi megbecsültség

A Stratégia lényege egy társadalmi szemléletváltás elfogadtatása és érvényre juttatása, mely szerint az idősödésről való gondolkodásban lényeges a meglévő képességek megőrzése, szunnyadó készségek előhívása.

3. Élethosszig tartó fejlődés, törekvés az életöröm, az autonómia megőrzésére és az önmegvalósításra

Az idősök számára képzésekkel is biztosítani kell az önellátás és az életminőségük megőrzésével kapcsolatos ismereteket. Meg kell teremteni a feltételeit az élethosszig tartó tanulásnak, az önségítés lehetőségeinek és az önkéntesség szélesebb körű kiépítésének, a generációk közötti együttműködés lehetőségeinek bővítését is.

4. Biztonság és megfelelő életminőség, a betegségek kockázatának alacsonyan tartása, az emberi méltóság megőrzése és a funkcionális önállóság elősegítése

Az idős emberről a maga emberi teljességében kell gondolkodni. A figyelmet az emberi élet kiteljesedésére kell fordítani és nem szabad kizárólag a szociális és egészségügyi vonatkozásokra leszűkíteni. A Stratégia alapvető irányelve és az időspolitikai fejlesztés egyik célja, hogy az idősokorúak jól-léte szempontjából a személyre szabott szolgáltatások széles köre álljon rendelkezésre, figyelembe véve azt, hogy az idősokorú személyeknek egyéneként eltérő társadalmi és kulturális szükségleteik vannak. Az idősokorúak úgy kell hozzáférniük a különféle szolgáltatásokhoz, hogy azok leginkább igazodjanak a saját szükségleteikhez (a „se többet, se kevesebbet, mint amire éppen szükség van” elv érvényesítése). Az idősokorúak számára minőségi szempontok alapján is ismereteket kell nyújtani a szolgáltatások biztonságáról, megbízhatóságáról, hozzáférhetőségéről és felhasználóbarát voltukról.

5. Aktivitását és függetlenségét, társadalmi presztízsét megőrző idősödő és idős ember

Az Idősügyi Nemzeti Stratégiában megfogalmazott időspolitikai jövőkép, a célok elérését szolgáló fejlesztendő területek számbavétele mind megelőző (pro-aktív), mind a jelenlegi helyzetre választ adó (reaktív) megközelítéseket tartalmaznak. A Stratégiában foglaltak megvalósítása a társadalom valamennyi csoportját érinti – a fiataloktól a nagyon idősokorúig. A Stratégiában megfogalmazott időspolitika megvalósítása lehetővé teszi az idősokorúak önbecsülésének növelését, méltóságának megóvását, valamint a társadalom többi korcsoportja részéről az idősokorúak szembeni tisztelet növelését.

7. Országos Fogytékosságügyi Program (2015-2025)

Az Országgyűlés 15/2015. (IV.7.) sz. határozatával fogadta el az Országos Fogytékosságügyi Programról szóló határozatát, melyben felkéri a Kormányt, hogy jogalkotó és végrehajtó tevékenységében érvényesítse a Programban elfogadott elveket, feladatokat és célkitűzéseket, dolgozzon ki Intézkedési Tervet, számoljon be a célkitűzések megvalósulásáról az Országgyűlésnek.

Az Országgyűlés felkéri a kormányzati és civil szervezeteket, hogy egyenek meg mindent a Programban megfogalmazott célok megvalósításáért, a tömegtájékoztató szervek vezetőit és munkatársait, hogy vállaljanak részt a Program megismertetésében, a fogyatékos személyeket arra, hogy közösségi, helyi, kistérségi, megyei, regionális és országos szinten vállaljanak aktív és kezdeményező szerepet saját jogaik biztosításában, vegyenek részt a sorsukat érintő kérdésekben. Felkéri továbbá a felelős minisztert, hogy a programot tegye közzé az általa vezetett minisztérium honlapján felolvasó szoftverekkel használható elektronikus formában, magyar jelnyelven és könnyen érthető formátumban, továbbá a látássérültek érdekképviseletét ellátó országos szervezeten keresztül Braille-formátumban.

2.1 Kapcsolódás stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

Az egyes önkormányzati programok, koncepciók, így a költségvetési koncepció, a gazdasági program, a szolgáltatástervezési koncepció, a köznevelési-fejlesztési terv, a köznevelési esélyegyenlőségi terv, a bűnmegelőzési koncepció, az idősügyi program, az ifjúságpolitikai koncepció, a sportkoncepció, a lakásgazdálkodási koncepció a középtávú stratégiából kiindulva saját területére vonatkozólag határozza meg az esélyegyenlőséget előmozdító célokat, intézkedéseket. Szalkszentmárton Község Önkormányzata rendelkezik gazdasági programmal, bűnmegelőzési koncepcióval, idősügyi koncepcióval, településképi arculati kézikönyvvel. A Településszerkezeti terv átdolgozása folyamatban van.

2.2 A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

A Mötv. 87. §-a értelmében a helyi önkormányzatok képviselő-testületei megállapodhatnak abban, hogy egy vagy több önkormányzati feladat- és hatáskör, valamint a polgármester és a jegyző államigazgatási feladat- és hatáskörének hatékonyabb, célszerűbb ellátására jogi személyiséggel rendelkező társulást hoznak létre.

Szalkszentmárton a Kunszentmiklósi Járási Hivatalhoz tartozik. A hét egy délelőttjén Kunszentmiklósról érkező ügysegéd igyekszik a Kormányablak ügyintézését azoknak az ügyfeleknek is elősegíteni, akiknek nincs lehetősége a járási központba utazni. Az ügysegéd az esélyegyenlőséget hozza el a kistelepülésen élők részére, a szolgáltatásokhoz való minél könnyebb hozzáférés biztosítása érdekében.

A helyi lakosok ügyintézését segíti a Mobilizált Kormányablak Ügyfélszolgálat vagy „kormányablakbusz”. Az ügyintézésre felszerelt kisbusz előre meghatározott időpontokban érkezik azokra a településekre, ahol nem működik állandó jelleggel kormányablak. Az önkormányzat az ügyintézési lehetőségről kommunikációs csatornáin tájékoztatja a lakosságot. Általában évente két alkalommal van erre lehetőség.

2.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok,¹⁹ kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása

Az esélyegyenlőség szempontjából releváns adattípusokat a 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet 1. számú melléklete tartalmazza. A helyzetelemzés alapját szolgáló statisztikai adatokat a TEIR adatbázisból, valamint a helyi nyilvántartásokból gyűjtöttük össze. Felhasználtuk az ágazati beszámolók megállapításait, szakemberek tapasztalatait, valamint a Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal Kunszentmiklósi Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya (továbbiakban: Foglalkoztatási Osztály) adatait. Természetesen azoknál az adatoknál, amelyekre nyilvántartás nincs és nem is lehet, ott a 2022. évi népszámlálás adataiból indultunk ki. Az adatgyűjtés során a helyi intézményektől kaptuk a legaktuálisabb adatokat, illetve társhatóságok együttműködését kértük a teljes körűség érdekében.

---

¹⁹ Különösen a közoktatási esélyegyenlőségi intézkedési terv, és a szakképzési intézkedési terv.

3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

Az emberi méltóság minden egyén, és társadalmi csoport tekintetében egyenlő, korlátozhatatlan, visszavonhatatlan, megkérdőjelezhetetlen. Nem megengedhető „A roma kisebbséggel szemben megfogalmazott olyan véleményesítő kijelentés, amely figyelmen kívül hagyja a mindenkit egyenlően megillető emberi méltóság értékét.”²⁰ A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége abban az esetben fedí egymást, ha a roma személy egyúttal a mélyszegény célcsoportba tartozik. A romák és mélyszegények egy célcsoportban való említése a HEP-ben a munkahelyteremtéssel foglalkoztatással, oktatással és képzéssel, egészségügyi és szociális szolgáltatásokkal, szegregátummal, helyi közélettel kapcsolatban indokolt lehet.

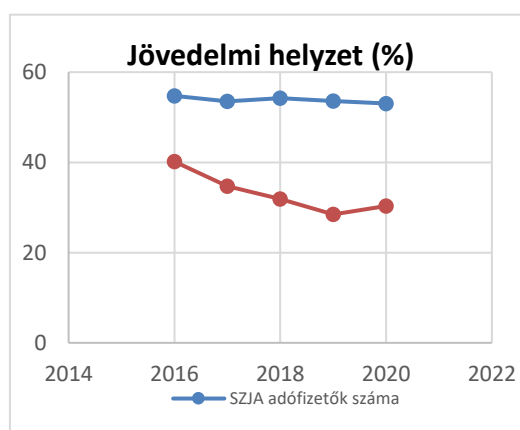
Fontos, hogy a jogalkotó több irányból kívánja a nemzetiségi lakosság esélyeit növelni. Egyrészt, az Njt. 81 § (1) bek. által meghatározott nemzetiségi jogok, „különösen a kollektív nyelvhasználat, hagyományápolás és kultúra, a helyi sajtó, az esélyegyenlőség, társadalmi felzárkózás és a szociális ellátás kérdéskörében a nemzetiségi lakosságot e minőségében érintő helyi önkormányzati határozatot a képviselő-testület csak az e lakosságot képviselő települési nemzetiségi önkormányzat, ennek hiányában az országos nemzetiségi önkormányzat egyetértésével hozhatja meg.” Az Njt. 81 § (1a) bek. alapján, a nemzetiségi önkormányzat részére az (1) bekezdésben biztosított egyetértési joggal kapcsolatban, a nyilatkozat megtételére - jogszabály eltérő rendelkezésének hiányában - harminc nap áll rendelkezésre. A határidő - bármely érdekeltnek a másik félhez intézett nyilatkozata alapján - egy alkalommal további tizenöt nappal meghosszabbodik. A határidő jogvesztő. Másrészt, az Njt. 115. § d) pontja alapján a helyi nemzetiségi önkormányzat kötelező közfeladata „d) a képviselt közösség érdekképviseletével, esélyegyenlőségének megteremtésével kapcsolatos feladatok ellátása, különös tekintettel a helyi önkormányzatnak a nemzetiségek jogainak érvényesítésével kapcsolatos feladataira.”²¹

3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet

3.1. számú táblázat - Jövedelmi helyzet		
Év	Az SZJA adófizetők száma	Az SZJA adófizetők közül a 0-1 millió forintos jövedelemsávba tartozók
	az állandó népesség %-ában (TS 059)	az állandó népesség %-ában (TS 060)
2016	54,75	40,18
2017	53,53	34,73
2018	54,21	31,87
2019	53,63	28,47
2020	53,06	30,32
2021	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A jövedelmi helyzet tekintetében az elmúlt években nem figyelhető meg jelentős változás.

²⁰ Bővebben lásd : 828/2011. (VI. 22.) számú médiatanácsi határozat kivonata.

²¹ 2011. évi CLXXIX. törvény a nemzetiségek jogairól (Njt.)

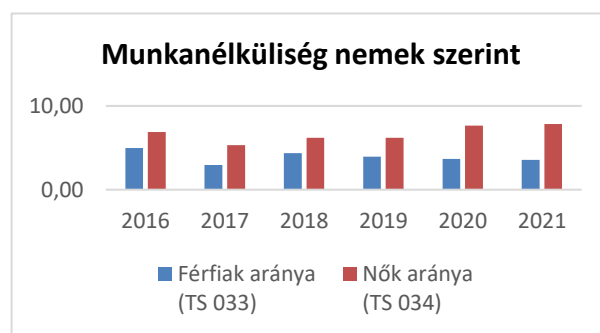

3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

A HEP-ben elhelyezett táblázatokba gyűjtött adatok, valamint a helyi önkormányzat a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Ft.) és a MötV-ben foglalt feladatai alapján településünkre jellemző foglalkoztatottságot, munkaerő-piaci lehetőségeket kívánjuk elemezni az elmúlt évek változásainak bemutatásával, a különböző korosztályok, illetve nemek szerinti bontásban. Az elemzést összevetjük térségi és országos adatokkal is.

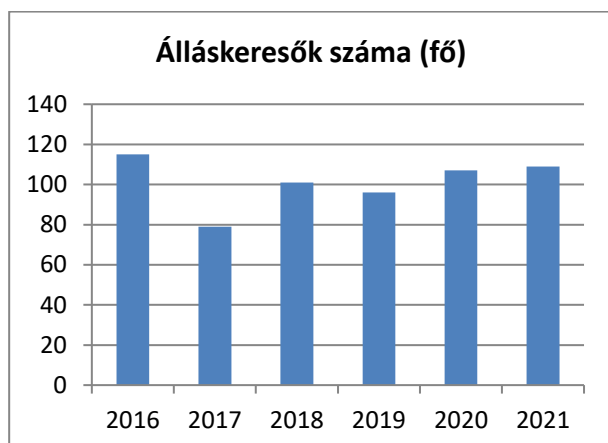
a) foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek helyzete;

3.2. 1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint			
Év	Nyilvántartott álláskeresők aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya (TS 033)	Nők aránya (TS 034)	Összesen
2016	4,96	6,89	5,93%
2017	2,94	5,30	4,12%
2018	4,36	6,18	5,27%
2019	3,93	6,19	5,06%
2020	3,66	7,63	5,65%
2021	3,54	7,82	5,68%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A nők munkanélküliségének magasabb aránya azzal is magyarázható, hogy a gyermeknevelés, a háztartási munka ellátásának fontossága miatt több család dönt amellet, hogy a gyermekszületéseket követően háztartásbeliként tevékenykedik az anya.

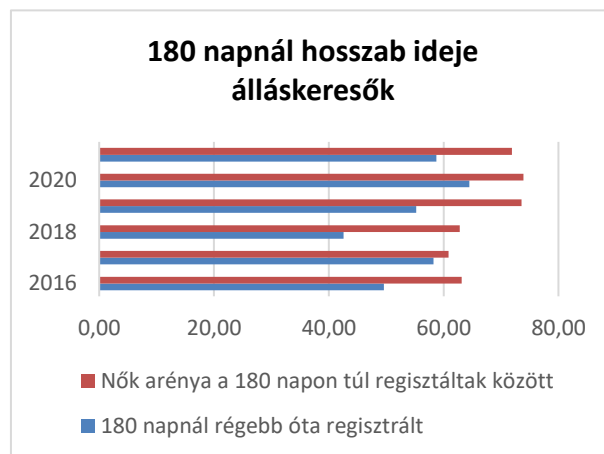
3.2.2. számú táblázat - Nyilvántartott álláskeresők száma korcsoportok szerint							
Nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Év	2016	2017	2018	2019	2020	2021
	Fő összesen	115	79	101	96	107	109
20 éves, vagy az alatti (TS 037)	Fő	2,00	3,00	4,00	7,00	2,00	3,00
	%	1,74%	3,80%	3,96%	7,29%	1,87%	2,75%
21-25 év (TS 038)	Fő	15,00	5,00	12,00	7,00	8,00	8,00
	%	13,04%	6,33%	11,88%	7,29%	7,48%	7,34%
26-30 év (TS 039)	Fő	7,00	3,00	6,00	8,00	11,00	5,00
	%	6,09%	3,80%	5,94%	8,33%	10,28%	4,59%
31-35 év (TS 040)	Fő	8,00	5,00	9,00	4,00	7,00	10,00
	%	6,96%	6,33%	8,91%	4,17%	6,54%	9,17%
36-40 év (TS 041)	Fő	15,00	10,00	12,00	4,00	6,00	9,00
	%	13,04%	12,66%	11,88%	4,17%	5,61%	8,26%
41-45 év (TS 042)	Fő	6,00	8,00	8,00	9,00	13,00	12,00
	%	5,22%	10,13%	7,92%	9,38%	12,15%	11,01%
46-50 év (TS 043)	Fő	18,00	10,00	6,00	6,00	8,00	16,00
	%	15,65%	12,66%	5,94%	6,25%	7,48%	14,68%
51-55 év (TS 044)	Fő	15,00	8,00	14,00	14,00	17,00	8,00
	%	13,04%	10,13%	13,86%	14,58%	15,89%	7,34%
56-60 év (TS 045)	Fő	16,00	13,00	15,00	21,00	17,00	13,00
	%	13,91%	16,46%	14,85%	21,88%	15,89%	11,93%
61 éves, vagy afeletti (TS 046)	Fő	13,00	14,00	15,00	16,00	18,00	25,00
	%	11,30%	17,72%	14,85%	16,67%	16,82%	22,94%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A koronavírus járvány miatti bezárások a foglalkoztatást főként szerkezetében rendezték át. A munkahelyüket elveszítők jelentős része nem a szakterületükön helyezkedett el. PI. vendéglátóipar területéről sokan az építőiparban találtak munkát. A vírus lecsengését követően viszont ott hiány keletkezett. Az ukrán háború kitörése jelenleg az építőiparban okozhat visszaesést.

3.2.3. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresők aránya		
Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya (TS 057)	Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőkön belül (TS 058)
	%	%
2016	49,57	63,16
2017	58,23	60,87
2018	42,57	62,79
2019	55,21	73,58
2020	64,49	73,91
2021	58,72	71,88

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

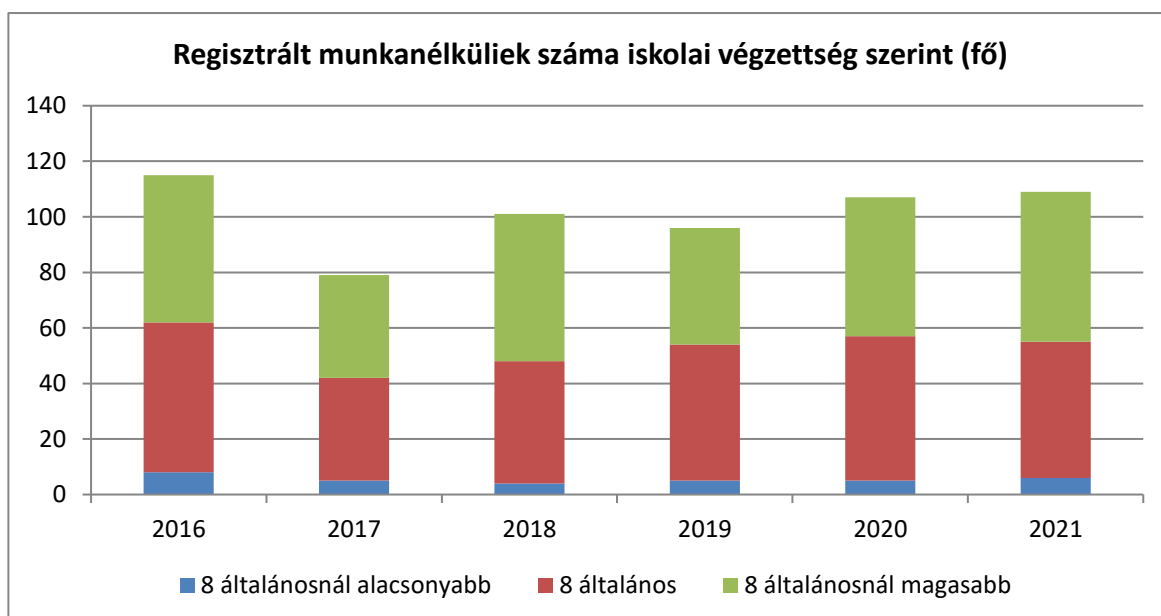
A nyilvántartott munkanélküliek száma – ha nem is nagy mértékben - de folyamatosan csökken. A regisztrált munkanélküliek csoportjában jelentős hányadot képviseltek a 180 napnál régebben regisztrált munkanélküliek. A lehetőségekhez mérten a mélyszegénységben élők a közfoglalkoztatásba bevonásra kerülnek.

A 3.2.3 ábra is azt mutatja, hogy arányaiban a nők munkanélkülisége a jellemzőbb. A részmunkaidős foglalkoztatás megoldás lehetne arra, hogy a háztartás és a család ellátása mellett is keresőtevékenységet folytathassanak a nők. Térségünkben ez a foglalkoztatási forma nem elterjedt.

b) alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatottsága;

3.2.4. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma iskolai végzettség szerint							
Év	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma összesen (TS 052)	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők megoszlása iskolai végzettség szerint					
		8 általánosnál alacsonyabb végzettség (TS 036)		Általános iskolai végzettség (TS 035)		8 általánosnál magasabb iskolai végzettség	
		Fő	%	Fő	%	Fő	%
2016	115	8	6,96%	54	46,96%	53	46,09%
2017	79	5	6,33%	37	46,84%	37	46,84%
2018	101	4	3,96%	44	43,56%	53	52,48%
2019	96	5	5,21%	49	51,04%	42	43,75%
2020	107	5	4,67%	52	48,60%	50	46,73%
2021	109	6	5,50%	49	44,95%	54	49,54%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A nyolc általános iskolát végzettek és a magasabb végzettségűek foglalkoztatási aránya hasonló.

- c) közfoglalkoztatás, közfoglalkoztatásból az elsődleges munkaerőpiacra történő átlépés lehetőségei;

A közfoglalkoztatás célja a munkavállalók részéről a munkateszt, az aktivitás növelése, az önkormányzatok részéről az értékteremtés, településüzemeltetés és településfejlesztés, a társadalom részéről a tranzitfoglalkoztatás, valamint a szegénységnyhító funkcióban ragadható meg. A közfoglalkoztatásban dolgozók jelentősen hozzájárulnak a településkép rendezettségéhez.

3.2.5. számú táblázat - Foglalkoztatáspolitikai		
Év	Aktív foglalkoztatás-politikai eszközökkel támogatottak száma (TS 050)	Közfoglalkoztatottak száma (TS 055)
	Fő	(éves átlag - fő)
2016	100	104
2017	106	84
2018	74	66
2019	76	55
2020	68	39
2021	37	36

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

- d) a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezői; közlekedés, potenciális munkalehetőségek, tervezett beruházások, lehetséges vállalozási területek, helyben/térségben működő foglalkoztatási programok;

A munkanélküliség csökkenése azzal is magyarázható, hogy a falutól busszal elérhető távolságra több üzem, logisztikai központ létesült. Sokan vállalják az utazással járó munkát, mert helyben nem boldogulnak.

- e) fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen; képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférésük;

3.2.6. számú táblázat - Pályakezdő álláskeresők száma		
Év	Nyilvántartott álláskeresők száma (TS 052)	Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma (TS 053)
	Fő	Fő
2016	115	9
2017	79	3
2018	101	7
2019	96	5
2020	107	4
2021	109	6

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A hiányszakmát tanuló fiatalok az iskolából kilépve, szinte azonnal el tudnak helyezkedni. A munkáltatók tisztában vannak a szakmai ismeretek hiányával, időt szánnak a tanításukra, hogy a továbbiakban az ő csapatukat tudják erősíteni.

- f) munkaerő-piaci integrációt segítő szervezetek és szolgáltatások feltérképezése, szakképzéshez, felnőttképzéshez és egyéb munkaerő-piaci szolgáltatásokhoz való hozzáférés, helyi foglalkoztatási programok;

A Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal Kunszentmiklósi Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztályához tartozik a településünk. A munkanélküliek képzésével, átképzésével kapcsolatban ők tudnak felvilágosítást adni az érdeklődőknek.

- g) mélyszegénységben élők és romák települési önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatása;

A családok, lakosok anyagi helyzetéről az önkormányzatnak csak akkor van tudomása, és akkor is csak a hivatalos jövedelmekről, amikor valamilyen segélyhez, támogatáshoz nyilatkozniuk kell.

Egyéb esetben csak akkor lesz róla tudomása mind az önkormányzatnak, mind a Családsegítő Szolgálatnak, amikor a jelzőrendszer valamilyen tagja jelez feléjük.

Az önkormányzat saját fenntartású intézményeiben történő mélyszegénységben élők foglalkoztatásával kapcsolatban így nem tudunk adatokat szolgáltatni.

A romákat viszont az önkormányzat a közmunka programokban rendszeresen alkalmazza.

- h) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén;

Községünkben hátrányos megkülönböztetésről a foglalkoztatás területén nincs tudomásunk.

- i) digitális ismeretek megszerzésének és hozzáféréseinek lehetőségei.

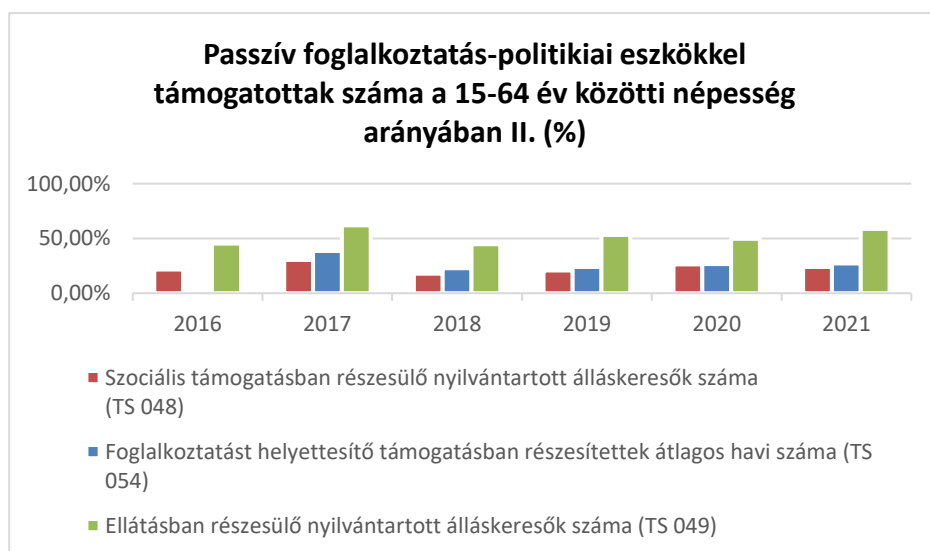
Az okostelefonok elterjedése minden társadalmi csoportot érint. A mélyszegénységben élők gyermekei telefonon kiválóan kommunikálnak, videóhívásokat indítanak. Elmondható, hogy több időt töltenek a digitális világban, mint ami indokolt lenne.

Az általános iskola felső tagozatán informatikai ismeretek szerzésére van lehetőség. A felnőttek részére a könyvtárban több alkalommal szerveztek képzést felnőttek és idősebbek részére is. Itt lehetőség volt sok hasznos dolog megtanulására, pl. online menetrend használata, jegyvásárlás, weboldalak böngészése, e-mail küldés.

3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

3.3. 1. számú táblázat - Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök - Álláskeresők ellátásai I.				
Év	Nyilvántartott álláskeresők száma (TS 052)		Álláskeresési ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 047)	
	Fő	15-64 év közötti népesség %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
2016	115	6,03%	27	23,48%
2017	79	4,18%	25	31,65%
2018	101	5,36%	27	26,73%
2019	96	5,12%	31	32,29%
2020	107	5,62%	25	23,36%
2021	109	5,70%	38	34,86%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.3.2. számú táblázat - Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök - Álláskeresők ellátásai II.

Év	Szociális támogatásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 048)		Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek átlagos havi száma (TS 054)		Ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 049)	
	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
2016	25	21,74%	n.a.	-	52	45,22%
2017	24	30,38%	31	38,67%	49	62,03%
2018	18	17,82%	23	22,83%	45	44,55%
2019	20	20,83%	23	23,95%	51	53,13%
2020	28	26,17%	29	26,71%	53	49,53%
2021	26	23,85%	30	27,10%	64	58,72%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.3.3. számú táblázat - Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás

Év	Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban részesítettek havi átlagos száma (TS 056)
	fő
2016	n.a.
2017	10
2018	9
2019	8
2020	6
2021	6

Forrás: TeIR, KSH

Az egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásra jogosult személyek lehetnek

- egészségkárosodott személyek vagy
- 14 éven aluli gyermeket nevelő személyek,

mindkét esetben akkor, ha megélhetésük más módon nem biztosított, kereső tevékenységet nem folytatnak, vagyonuk nincs.

A jogosultság megállapítása a lakhely szerint illetékes járási, fővárosi kerületi hivatal hatáskörébe tartozik.

A támogatás összege havi 27 075 Ft; ha a jogosultnak van jövedelme, akkor a 27 075 Ft jövedelmet meghaladó része.

A támogatás összege családban élő személy esetében a családi jövedelemhatár összegének és a jogosult családja havi összjövedelmének különbözete, de nem több, mint 59 850 Ft. (37 050 forint a kapható legmagasabb összeg, ha van a családban olyan személy, aki foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesül.)

Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásra egy családban csak egy személy jogosult egyidejűleg.

3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

E fejezetben a lakhatáshoz kapcsolódó területet elemezzük, kiemelve a bérlakás-állományt, a szociális lakhatást, az egyéb lakáscélra nem használt lakáscélú ingatlanokat, feltárva a településen fellelhető elégtelen lakhatási körülményeket, veszélyeztetett lakhatási helyzeteket és hajléktalanságot, illetve a lakhatást segítő támogatásokat. E mellett részletezzük a lakhatásra vonatkozó egyéb jellemzőket, elsősorban a szolgáltatásokhoz való hozzáférést.

3.4.1. számú táblázat - Lakásállomány					
Év	Lakásállomány (db) (TS 073)	Épített lakások száma (TSv 077)	1-2 szobás lakások aránya (TS 076)	A közüzemi szennyvízgyűjtő- hálózatba bekapcsolt lakások aránya (TS 074)	A közüzemi ivóvízvezeték- hálózatba bekapcsolt lakások aránya (TS 075)
	db	db	%	%	%
2016	1284	0	46,18	82,63	95,02
2017	1284	0	46,18	83,72	98,05
2018	1279	0	46,18	84,58	99,14
2019	1284	1	46,18	83,72	97,04
2020	1295	3	46,18	84,42	97,27
2021	1314	2	46,18	85,98	100,00

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatok

a) bérlakás-állomány

A bérlakás legfontosabb jellemzője, hogy lakhatást biztosít a rászorulóknak, nem tulajdont. 8 db bérlakás található községünkben, amely mind az önkormányzat tulajdonát képezi. Mindegyikük szolgálati lakásként kerül bérbeadásra. Több alkalommal került sor a felújításukra, pályázati és saját forrás felhasználásával.

b) szociális lakhatás

A szociális lakhatás megnevezés társadalmi felelősségvállalásból fenntartott bérlakást takar, mely olyan személyek számára biztosít megfelelő lakhatási viszonyokat, akik arra rászorulnak. Településünkön a szociális lakhatás nem megoldott.

a) egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok

Egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlan nincs az önkormányzat területén. A nyilvántartásunkban egy fő szerepel hajléktanként a településen.

e) lakhatást segítő támogatások

3.4.3. számú táblázat - Lakhatást segítő támogatások		
Év	Települési támogatásban részesítettek száma (pénzbeli és természetbeni) (TS 136)	Egyéb önkormányzati támogatásban részesítettek száma (TS 137)
	Fő	Fő
2016	182	n.a.
2017	97	100
2018	34	7
2019	31	113
2020	26	82
2021	21	84
2022	17	80

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Első lakáshoz jutók támogatására az önkormányzat minden évben különít el összeget a költségvetésében. 2022-ben 4 x 100 ezer forint került támogatásként kifizetésre.

f) eladósodottság

Komoly probléma az eladósodás, különösen a hátrányos helyzetű, munkájukat elveszítő vagy alacsony jövedelmű, idős, vagy több gyermekes családoknak. Ez a réteg veszítheti el a lakását, válhat hajléktalanná leginkább, vagy náluk kapcsolják ki fizetés hiányában a közszolgáltatásokat. A jogszabályban meghatározott támogatási formák esetén az Önkormányzat leigazolja annak tényét, ezáltal a szolgáltatónál kérhető védendő fogyasztói státusz, mellyel megakadályozható a szolgáltatásból való kikapcsolás.

Egyre többen veszik igénybe a Nemzeti Eszközkezelő Alap által nyújtott állami támogatást.

Magyarország kormányának célja, hogy az Otthonvédelmi Akciótervvel gondoskodjon a bajba jutott, hitelüket fizetni nem tudó rászorulókról.

Az Otthonvédelmi Akcióterv keretein belül létrehozott Nemzeti Eszközkezelő feladata egy olyan program működtetése, amely a jelzáloghitel-törlesztés miatt súlyosan eladósodott, a gazdasági válság miatt kiszolgáltatott helyzetbe került családok lakhatását hosszú távon biztosítani képes. Az Eszközkezelő a hiteladósok ingatlanát az állam javára megvásárolja, egyben biztosítja a bérlet lehetőségét. A társaság küldetése a fentiekkel összhangban az otthonok és a családok védelme, a gazdasági válság hatásainak tompítása.

- g) lakhatás egyéb jellemzői: külterületeken és nem lakóövezetben elhelyezkedő lakások, minőségi közszolgáltatásokhoz, közműszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez való hozzáférés bemutatása

A 2022-es népszámlálási adatok alapján 1314 lakás, és lakhatási célnak megfelelő üdülő található, A lakások 31 %- a 80-99 m² alapterületű.

A lakások 90 %-a 1990-es évekig épült, és azóta egyre csökkenő tendenciát mutat. A CSOK-nak köszönhetően épül néhány új ház, de maximum 4-5 darab évente. Jellemzőbb a vásárlást követő bővítés, felújítás.

A lakóingatlanok többsége 80 négyzetméter feletti. Belterületen teljes a csatornázottság. A csatorna a külterületi ingatlanokon nem került kiépítésre. Vízvezeték kb. 88 %-ban került bekötésre, kivétel a külterületi ingatlanok. A csapadékvíz elvezetés két projekt révén a település jelentős részén megoldott. Az árkok tisztán tartása a mélyszegénységen élők esetén nem jellemző. A lakások jelentős részben összkomfortosak. A konvektoros fűtés miatt sok félkomfortos. Főként az üdülő övezetben találhatóak a komfort nélküli lakások.

3.5 Telepek, szegregátumok helyzete

- a) a telep, /szegregátum mint lakókörnyezet jellemzői (kiterjedtsége, területi elhelyezkedése, megközelíthetősége, a közösségi közlekedés, és a munkába jutás egyéb lehetőségei, lakásállományának állapota, közműellátottsága, közszolgáltatásokhoz való hozzáférés lehetőségei, egyéb környezet-egészségügyi jellemzői);

Szalkszentmárton Község közigazgatási területén belül egy szegregátum található.

- b) a telepen, /szegregátumokban élők általános jellemzői és társadalmi problémák szempontjából főbb mutatói: életkori megoszlás, iskolai végzettség, foglalkoztatottsági helyzet, segélyezettek, hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya;

Lakónépesség száma (fő)	83
Lakónépességen belül 0-14 évesek aránya (%)	21,7
Lakónépességen belül 15-59 évesek aránya (%)	69,9
Lakónépességen belül 60-x évesek aránya (%)	8,4
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül (%)	53,4
Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség arányában (%)	2,0
Lakásállomány (db)	27
Alacsony komfort fokozatú lakások aránya (%)	59,3
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	63,8
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül (%)	36,2
Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül (%)	36,7
Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya (%)	54,8
Alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak aránya (%)	81,8
A gazdaságilag nem aktív népesség aránya a lakónépességen belül (%)	62,7
Munkanélküliek aránya (munkanélküliségi ráta) (%)	29,0
Tartós munkanélküliek (legalább 360 napig) aránya (%)	19,4
A komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakásokon belül (%)	60,0
Egyszobás lakások aránya a lakott lakásokon belül (%)	20,0
Településrész jelleg	Belterület

- c) a szegregációval veszélyeztetett területek, a lakosság területi átrendeződésének folyamatai.

A TeIR és KSH nyilvántartás szerinti szegregátum a település központi részén található, a Dankó utca vonzáskörzetében. Talán egy lakásként használt ingatlan minősíthető kritikusnak, a többi porta rendezett. Az itt élők iskolába járatják gyerekeiket, személygépkocsival közlekednek és dolgozni járnak. A házak kék és Milka csokoládé színűek, de van amelyik még szigetelt is.

Viszont a növekvő rezsiköltségek miatt az üdülőövezeti ingatlanokat egyre többen állandó lakhatásra használják. Többen takarékosági okból, de olyanok is egyre többen vannak, akik az ott adott szerényebb körülményeket tudják csak fenntartani.

3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

- a) az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz, szakellátáshoz való hozzáférés

Kovai szerint „több mint 10 év a különbség a legjobb és a legrosszabb gazdasági helyzetű területeken élők várható élettartama között.”²²

3.6.1. számú táblázat – Egészségügyi ellátás						
Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett háziiorvosi szolgálatok száma (TS 107)	Csak felnőttek részére szervezett háziiorvosi szolgáltatások száma (TS 106)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma (TS 108)	Gyógyszertárak és fiókgyógyszertárak száma (TS 110)	Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma (alanyi és normatív alapon kiadott) (TS 133)	Ápolási díj, alanyi jogon: támogatásban részesítettek évi átlagos száma (TS 135)
	db	db	db	db	Fő	Fő
2016	0	1	1	1	n.a.	n.a.
2017	0	1	1	1	67	15,15
2018	0	1	1	1	65	15,48
2019	0	1	1	1	64	10,17
2020	0	1	1	1	57	10,25
2021	0	1	1	1	55	8,75

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Az önkormányzat biztosítja a településen az egészségügyi alapellátásokhoz való hozzáférést. Felnőtt háziorvos, gyermek háziorvos, ügyeleti ellátás, védőnői ellátás minden nap elérhető a településen. Vérvétel hetente egyszer érhető el. 2017. december 1-jétől az eddigi helyettes fogorvost állandó praxissal rendelkező fogorvos váltotta. Az önkormányzat TOP egészségfejlesztési projekt révén közel 16 millió forintot költött az egészségügyi eszközpark fejlesztésére, 2018-ban pedig a rendelő és a szolgálati lakás újult meg. Tetőcsere, fűtőkorszerűsítés, nyílászárócsere, akadálymentesítés szerepel a projektben.

²² KOVAI Cecília: Az etnicitás szerepe az egészségügyenlétlenségek magyarázatában, és a hozzáférés esélyei a magyarországi hátrányos helyzetű csoportoknál Magyar Tudományos Akadémia Közgazdaság- és Regionális Tudományi Kutatóközpont Budapest, 2017. p. 229.

Az iskola egészségügyi ellátást a gyermekorvos a védőnővel együtt látja el.

A következő járóbeteg-szakellátásokat Dunavecscén és Dunaújvárosban lehet igénybe venni. Az ügyeleti rendszer 2023. novembertől átalakul. Bács-Kiskun Vármegyében az ügyeleti ellátást a mentőszolgálat látja el hétköznap délután 16 órától másnap reggel 8 óráig, valamint hétvégén. Szalkszentmárton esetén a Kunszentmiklós városban található a mentőszolgálati ügyelet.

- b) prevenció és szűrőprogramokhoz (pl. népegészségügyi, koragyermekkorai kötelező szűrésekhez) való hozzáférés

A tevékenységet a területileg illetékes egészségügyi intézmények végzik. Tájékoztatók az orvosi rendelőkben található a szűrésekről. Az önkormányzat pályázati forrásból igyekszik ezen felül is szűrővizsgálatokat biztosítani. pl. bőrgyógyász szakorvosi rendelés keretében anyajegy szűrés EFOP forrásból)

- c) fejlesztő és rehabilitációs ellátáshoz való hozzáférés

A tevékenységet a területileg illetékes egészségügyi intézmények végzik.

- d) közétkeztetésben az egészséges táplálkozás szempontjainak megjelenése

Az önkormányzati konyha látja el az óvodai, bölcsődei, általános iskolai, és a szociális étkeztetési feladatokat. A konyha által készített ételek teljes mértékben megfelelnek az egészséges étrendre vonatkozó elvárásoknak, tartalmazzák az érintett korosztály egészséges étrendjére vonatkozó elvárásokat. A konyha szakácsai a közétkeztetési szakácsversenyen is részt vettek.

Egyre nő az ételérzékeny gyerekek száma. A diabéteszes és gluténérzékeny gyerekek számára Kunszentmiklósról szállítják az ételt. A helyi konyha felszereltsége nem teszi lehetővé az ételérzékenyekre való főzést. Diétás szakács végzettségű dolgozónk nincs.

- e) sportprogramokhoz való hozzáférés

Az általános iskolás gyermekek részére a sportolási lehetőséget a tanórán kívüli foglalkozások is biztosítják karate foglalkozás keretében. A heti előírt testnevelés órákba pedig beletartozik a néptánc is. Két sportegyesület is tevékenykedik a településen, mindkét csapat a labdarúgás területén érdekelt. Már óvodás kortól várják a sportolni vágyókat. Felnőtt focicsapat és néptáncsoport is működik. A művelődési ház ad otthont a foglalkozásoknak. Az összetartozás élmény átélése is megvalósul ezeken a rendezvényeken.

- f) személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Településünkön a Kistérségi Egyesített Szociális Intézmény látja el a gyermekjóléti szolgáltatás feladatát.

A gyermek érdeke felette áll minden egyéb érdeknek. Az aktuális helyzeteket gyorsan, felelősségteljesen kell felmérni és a szükséges intézkedést megtenni.

- g) drogprevenció szolgáltatások;

A Kunszentmiklósi Rendőrkapitányság által szervezett iskolai és egyéb helyszíneken a témában tartott előadások szervezése folyamatosan megfigyelhető.

- h) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor;

A hátrányos megkülönböztetés tiltott az önkormányzat számára Ebktv.-ben felsorolt védett tulajdonságok alapján. Az egyenlő bánásmód követelményének érvényesítése kötelezi az

önkormányzatot közszolgáltatásai nyújtása esetén. Az önkormányzattal szemben a közszolgáltatások nyújtása során hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése miatt panasz nem érkezett.

i) előnyben részesítési (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) a szociális és az egészségügyi ellátórendszer keretein belül.

Jelenleg a településen nem működik olyan konyha, ami ingyenesen, vagy kedvezőbb áron biztosít tápláló ételt a hátrányos helyzetűek számára.

3.7 Közösségi viszonyok, helyi közelet bemutatása

A római katolikus és a református egyház mellett több civil szervezet is színesíti a település életét.

a) közösségi élet színterei, fórumai;

3.7.1. számú táblázat - Intézményi ellátottság (2019)			
Tornateremmel, tornaszobával ellátott köznevelési intézmények száma (intézmény székhelye szerint) (TS 102)	Sportcsarnok, sportpálya léte (TS 103)	A települési könyvtárak kikölcsönzött egységeinek száma (TS 104)	Közművelődési intézmények száma (TS 105)
db	van/nincs	db	db
2	sportpálya – 2 db	6 075	1

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A közösségi élet fő színterei: művelődési ház, könyvtár, egyházi közösségi terek, sportpályák.

b) közösségi együttélés jellemzői, konfliktuskezelési megoldások;

Az önkormányzat önként vállalt feladatellátásában szerepet játszanak az önkéntes tűzoltók és a polgárőrök. Sok esetben a helyben felmerülő konfliktusok rendezését is köszönhetjük nekik.

c) helyi közösségi szolidaritás megnyilvánulásai;

A szolidaritás, az anyagi és személyes segítségnyújtás öröme egyéni és szervezeti formában is megfigyelhető. A civil szervezetek egymás rendezvényeit is támogatják. A polgárőrök ingyenesen biztosítanak, de a többiek is tombolatárggyal, más felajánlással támogatják egymást.

d) helyi lakossági önszerveződések

A papírfonó szakkör tagjai heti rendszerességgel találkoznak. Alkotnak, játékoskodnak miközben minőségi időt töltenek együtt.

3.8 A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

A helyi nemzetiségi önkormányzat kötelező és önként vállalt feladatait a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény 115-116. §-ai rögzítik.

A helyi nemzetiségi önkormányzat kötelező közfeladata többek közt a képviselt közösség érdekképviseletével, esélyegyenlőségének megteremtésével kapcsolatos feladatok ellátása, különösen tekintettel a helyi önkormányzatnak a nemzetiségek jogainak érvényesítésével kapcsolatos feladataira.

A helyi nemzetiségi önkormányzat önként vállalt feladatot láthat el különösen a nemzetiségi oktatási és kulturális öngazgatással összefüggő ügyekben, a társadalmi felzárkózás, a szociális, ifjúsági, kulturális igazgatás és a közfoglalkoztatás területén, valamint településüzemeltetési és településrendezési feladatok körében.

A nemzetiségi önkormányzat együttműködését az állami és a helyi önkormányzati szervekkel a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény 79-86. §-ai rögzítik.

Szalkszentmártonban a 2014. évben kitűzésre került nemzetiségi önkormányzati választáson - megfelelő számú jelölt hiányában -, nem került sor a választás megtartására, így a Szalkszentmárton Roma Nemzetiségi Önkormányzat 2014. október 12. napján megszűnt. 1998. óta kisebb kihagyásokkal szinte folyamatosan képviseltették magukat a helyi közéletben.

A helyi önkormányzat a helyi nemzetiségi önkormányzat részére - annak székhelyén - biztosította az önkormányzati működés személyi és tárgyi feltételeit, továbbá gondoskodott a működéssel kapcsolatos végrehajtási feladatok ellátásáról. Amennyiben a roma önkormányzat ismétletlen megalakul, az önkormányzat a korábbi viszonyokat tudja biztosítani számukra.

Szalkszentmártonban a 2022-es népszámláláskor 3 % vallotta magát roma nemzetiségűnek.

3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A hideg időszakban a fűtés jelentős költséget jelent	A lehetőségekhez mérten hozzájárulni a téli tüzelő kiadásaihoz
A porták nem rendezettek, a csapadékvíz nem átjárhatóak	A csapadékvíz elvezetés biztosítása
Közösségi élmény és ünnepi hangulat átélésének hiánya	Rendezvények tartása

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

„Az esélyteremtés szempontjából a hátrányos helyzetű gyermekek problémáinak megjelenése különösen két nagy területre osztható a kezelés helye alapján: a szociális és az oktatási társadalmi alrendszerre. Valójában e két terület számos területen átfedést mutat, mely természetükből kifolyólag nem jelenti azt, hogy e problémák a családok, települések, járások, megyék, egyszóval az ország minden területén egyenlő mértékben jelentkeznek. Természetesen e problémákat a családoknak természetük szerint, és az állam különböző alrendszereinek is jogszabályban előírt módon kezelniük kell, hogy ne növekedjenek a társadalmi különbségek. A szocio-kulturális helyzetből adódó problémák megoldás hiányában aggregálódnak, és a későbbiekben megterhelik a szociális, egészségügyi, végső soron az egyénnel kapcsolatban kerülő valamennyi társadalmi alrendszert. Egyes társadalomtudósok szerint a gyermekkori problémák kezeletlensége a későbbiekben hétszer annyiba kerül a társadalomnak. Családban a felnőttek képességeik szerint járulnak hozzá gyermekeik fejlődéséhez, azonban jelentős, leküzdhetetlen akadályok esetén, a gyermekvédelmi jelzőrendszer jelzésére vagy szülői kérésre az államnak, illetve alkalmazottainak segíteniük kell.” A gyermekek támogatásában szakmai oldalról a pedagógusok munkája kiemelkedő, mert az adaptív pedagógia jellemzője, hogy a gyermek igényeiből indul ki, és csökkenti társadalmi hátrányait. Az eredményes tanulás segítésének elvei között a tanulási környezet címszó alatt megtaláljuk az esélyteremtés alapelvét is. Állíthatjuk azt is, hogy a „szegény és alacsony végzettségű családok gyermekei nagyobb valószínűséggel esnek ki az iskolából, tovább örökítve ezzel a társadalmi különbségeket.” Az esélyteremtésre fokozott mértékben van szükség, mert az idősorok azt mutatják, hogy Magyarországon 2012-2019 között 2 %-ról 3 %-ra nőtt a pszichés fejlődési zavarral élő gyermekek aránya az összes tanuló között, azon belül pedig 44-ről 52% - ra nőtt az SNI-vel rendelkező gyermekek száma, tehát a probléma egyre növekvő számú feladattal látja el a közoktatási intézményeket, annak pedagógusait. Véleményünk szerint a települési önkormányzatoknak a helyi köznevelési közoktatási intézmények évekre lebontott intézményi esélyegyenlőségi intézkedési tervére lenne szükségük a gyermekek helyzetének átláthatósága érdekében. (Gyermekesélyek körét tartalmazzák az iskolák pedagógiai, ill. gyermekvédelmi programjai is). Igaz, hogy a HEP Fórumoknak az iskolák vezetői állandó meghívottjai, akik ezen információk lehető legszélesebb körével rendelkeznek.”

4.1 A gyermekek helyzetének általános jellemzői gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek

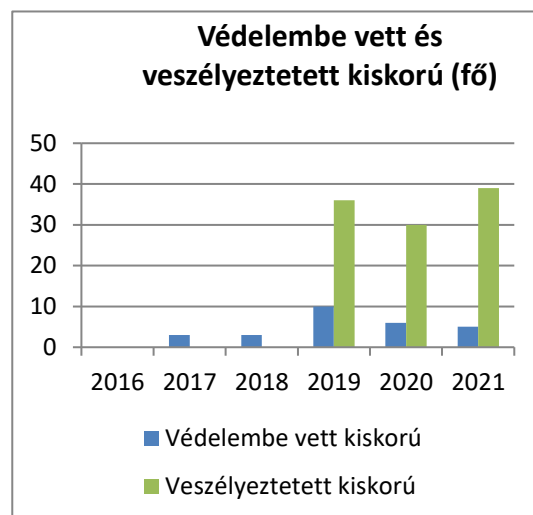
4.1. számú táblázat - Gyermekkorú népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2.számú táblázatból)					
Korcsoport	Fő		Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)		
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 003)	Férfiak (TS 005)	Nők (TS 007)
	Fő	Fő	Fő	%	%
Állandó népesség száma (férfiak TS 004, nők TS 006)	1 442	1 407	2849	50,61%	49,39%
0-2 évesek (összes száma TS 008, aránya TS 009)			103	3,62%	
0-14 éves (férfiak TS 010, aránya TS 011; nők TS 012, aránya TS 013)	232	172	404	8,14%	6,04%
15-17 éves (férfiak TS 014, aránya TS 015; nők TS 016, aránya TS 017)	45	38	83	1,58%	1,33%

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Az elmúlt években a gyermekvállalási kedv növekedése figyelhető meg a településen. Több kisgyermekes család költözött a településre, az itt élők közül pedig többen vállaltak nagycsaládosokká.

- a) veszélyeztetett és védelembe vett, hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint fogyatékossgal élő gyermekek jellemzői, egészségügyi, szociális, lakhatási helyzete;

4.1.1. számú táblázat - Védelembe vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek		
Év	Védelembe vett kiskorú gyermekek száma (TS 116)	Veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma (TS 115)
	Fő	Fő
2016	0	n.a.
2017	3	n.a.
2018	3	n.a.
2019	10	36
2020	6	30
2021	5	39

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A helyi ellátórendszer különféle támogatásokkal és szolgáltatásokkal segíti a családot a gyermek nevelésében, megfelelő támogatások és szolgáltatások nyújtásával védelmet biztosít. A helyi rendszer további jellemzője, hogy a veszélyeztetettség megelőzését szolgálja. A megelőző tevékenység a köznevelési, egészségügyi, szociális, közművelődési és sport intézményhálózaton keresztül (esetenként civil szervezetek bekapcsolódásával) valósul meg, és az egyes ágazatok együttműködésén alapul.

A gyermekszegénység csökkentése átfogó, minden ágazatra kiterjedő intézkedéseket igényel. Az egyes részterületeken a foglalkoztatás, az oktatás, a lakásügy, az egészségügy, a szociális és gyermekjóléti, gyermekvédelmi szolgáltatások egymással összhangban álló és egymásra épülő intézkedéseit kell meghozni, amelyek a gyermek megszületésének pillanatától segítenek az esélyek javításában. A szegénységben vagy szegénység kockázatával élő gyermekek sajátos csoportját alkotják a fogyatékos gyermekek. A fogyatékos gyermeket nevelő családok helyzete az átlagosnál sokkal nehezebb, különösen a halmozottan fogyatékos gyermeket nevelőké.

Településünk a Kunszentmiklósi Járási Hivatal Hatósági és Gyámügyi Osztályához tartozik a védelembe vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek tekintetében.

Szalkszentmárton Község Önkormányzata az EFOP-3.9.2-16-2017-00007 projekt révén két éven keresztül az óvodai programok fejlesztésére kapott lehetőséget. Már a pályázatírásnál az óvodavezető tapasztalatára építve kerültek megtervezésre a programok. A gyermekek lelki egészségét támogató színházi előadások megtekintésére volt lehetőség 12 alkalommal kiemelt ünnepekhez, évszakokhoz kapcsolódóan. A humánszolgáltatások fejlesztése révén olyan programokon volt lehetősége a családoknak részt venni, amihez csak nagyobb utazás és anyagi áldozat árán juthatnak hozzá.

Szintén a projekt révén Tervezett Szenzomotoros Tréning foglalkozásokon vehetnek részt a gyerekek. A torna (TSMT) feladatsora a nagy- és finommozgások fejlesztése során érleli, strukturálja tovább az idegrendszert. A foglalkozás menete kötött, feladatsorokba rendezett, a gyermek fejlődésének megfelelően fokozatosan nehezedik. A mozgásos feladatok segítik az érzékelés, észlelés fejlődését, a testvázlat, a térbeli tájékozódás, a laterálisitás, a dominancia beérését. A feladatsorok javítják a gyermek koncentrációs képességeit, megalapozzák, segítik a figyelem jobb irányíthatóságát, a szerialitást, a ritmusérzék és a motoros kreativitás fejlődését. A mondókákkal, énekekkel kísért feladatvégzés során fejlődik kommunikációjuk és anyanyelvi készségeik.

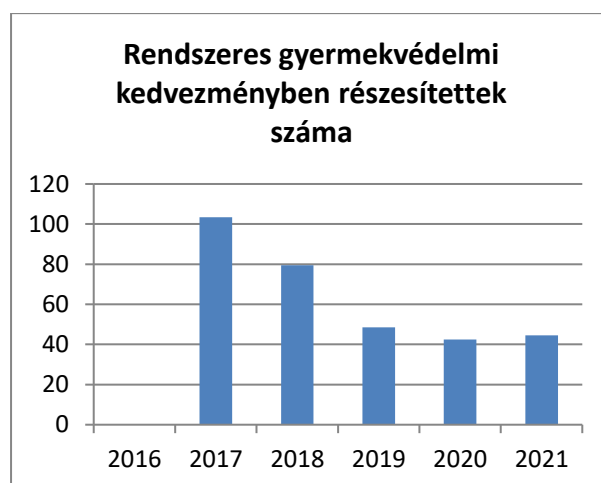
A szülők által egyik legjobbnak értékelt program az úszásoktatás, a lovagoltatás és a zenepedagógia foglalkozás volt.

Az önkormányzat jelenleg is dolgozik azon, hogy pályázati forrás kiegészítésével a hátrányos helyzetű gyermekek is részesülhessenek életminőségüket javító programokban.

b) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők, valamint

4.1.2. számú táblázat - Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek	
Év	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek évi átlagos száma (TS 111)
	Fő
2016	n.a.
2017	104
2018	80
2019	49
2020	43
2021	45

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

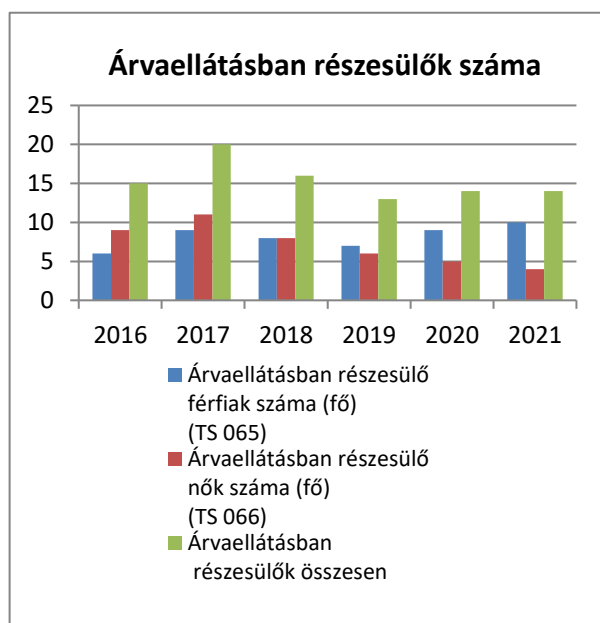

2022-ben 37 esetben került sor rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény fizetésére, ebből 15 hátrányos helyzetű és 8 halmozottan hátrányos helyzetű gyermek után.

c) a gyermek jogán járó helyi juttatásokban részesülők helyzete;

4.1.3. számú táblázat - Árvaellátás			
Év	Árvaellátásban részesülő férfiak száma (fő) (TS 065)	Árvaellátásban részesülő nők száma (fő) (TS 066)	Árvaellátásban részesülők összesen
	Fő	Fő	Fő
2016	6	9	15
2017	9	11	20
2018	8	8	16
2019	7	6	13
2020	9	5	14
2021	10	4	14

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

Az árvaellátásban részesülők száma évenként minimális változást mutat.

d) ingyenes vagy kedvezményes iskolai étkeztetésben részesülők jellemzői

85 gyermek étkezik az iskola területén működő konyhán. Közülük 23,5 % gyermekvédelmi támogatásban részesül, így 50 %-os térítési költséggel. Az óvodai étkezés évek óta normál jövedelem esetén nem térítésköteles. Ételérzékeny gyerekek száma 2, mindkettő óvodás és gluténérzékeny. Az iskolában egy gluténérzékeny és egy gluténérzékenyen és diabéteszes gyerek van. Ők nem az iskolában étkeznek.

e) magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek helyzete;

Településünkön nem tudunk nem magyar állampolgársággal rendelkező gyermekről.

f) állampolgársággal rendelkező, illetve magyar állampolgársággal nem rendelkező külföldről visszatért, hátrányos helyzetű családban élő gyerekek jellemzői.

Településünkön nem tudunk nem magyar állampolgársággal rendelkező gyermekről.

4.2 Szegregált, teleszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

Szalkszentmárton területén szegregált terület nincs.

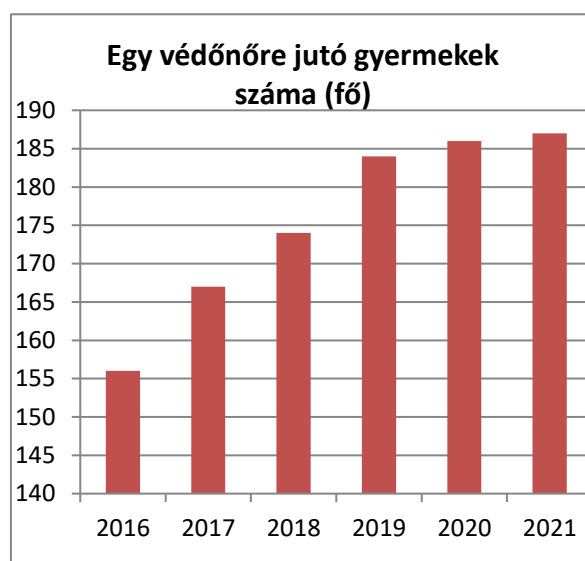
4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékkal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

a) védőnői ellátás jellemzői (pl. a védőnő által ellátott települések száma, egy védőnőre jutott ellátott, betöltetlen státuszok)

A védőnő feladata a növekedés, ezen belül a családtervezéssel kapcsolatos tanácsadás, az anyaságra való felkészülés segítése, a lakossági célzott szűrővizsgálatok szervezésében részvétel, a népegészségügyi célú méhnyak szűrés végzése, a várandós anyák gondozása a külön jogszabályban foglaltak szerint, a gyermekágyas időszakban segítségnyújtás és tanácsadás az

egészségi állapottal, az életmóddal, a szoptatással, valamint a családtervezéssel kapcsolatban, az újszülött kortól a tanulói jogviszony megkezdéséig a gyermekek gondozása.

4.3.1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma			
Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 109)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként (14 éves korig)
	db	Fő	Fő
2016	1	60	156
2017	0	71	167
2018	1	79	174
2019	1	100	184
2020	1	101	186
2021	n.a.	93	187

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

- b) gyermekorvosi ellátás jellemzői (pl. házi gyermekorvoshoz, gyermek szakorvosi ellátáshoz való hozzáférés, betöltetlen házi gyermekorvosi praxisok száma)

A házi orvos személyes és folyamatos orvosi ellátást nyújt az egészségi állapot megőrzése, a betegségek megelőzése és gyógyítása céljából. A házi gyermekorvos az ellátást a 14. életévét be nem töltött személyek számára biztosítja, de felkérésre a 14–18. év közötti személyeket is elláthatja. A gyógyító-megelőző alapellátás keretében a házi orvos és házi gyermekorvos feladatkörébe tartozik az egészséges lakosság részére nyújtott tanácsadás és szűrés, a beteg vizsgálata, gyógykezelése, egészségi állapotának ellenőrzése, orvosi rehabilitációja, illetve szükség esetén szakorvosi vagy fekvőbeteg-gyógyintézeti vizsgálatra, gyógykezelésre való utalása.

- b) 0–7 éves korúak speciális (egészségügyi-szociális-oktatási) ellátási igényeire (pl. korai fejlesztésre, rehabilitációra) vonatkozó adatok

A védőnő és a gyermekorvos jelzése estén a Kunszentmiklós Nevelési Tanácsadóhoz lehet fordulni korai fejlesztésért.

- d) gyermekjóléti alapellátások, Biztos Kezdet Gyerekház, Tanoda, gyermekszegénységet csökkentő speciális szolgáltatások;

A településen élők az elmúlt években nem vették igénybe a Biztos Kezdet Gyerekház és a Tanoda szolgáltatásait.

- e) gyermekek napközbeni ellátásai, bölcsődei ellátás;

2021. január 1-jén kezdte meg működését a Bóbita Óvoda szervezeti egységeként a minibölcsőde. Hét kisgyermek napközbeni felügyeletét látják el.

- f) A Gyvt alapján²³ a bölcsődei ellátás keretében a gyermek húszhetes korától 3, de legfeljebb negyedik életévének betöltését követő augusztus 31-éig nevelhető és gondozható. A bölcsődei felvétel során előnyben kell részesíteni
- g) a) - ha a gyermek szülője, más törvényes képviselője a felvételi kérelem benyújtását követő 30 napon belül igazolja, hogy munkaviszonyban vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban áll -
- h) aa) a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermeket,
- i) ab) a három vagy több gyermeket nevelő családban élő gyermeket,
- j) ac) az egyedülálló szülő által nevelt gyermeket, és
- k) b) a védelembe vett gyermeket.

4.3.3. a.) számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma		
Év	Működő, önkormányzati bölcsődei férőhelyek száma	Önkormányzati bölcsődébe beírt gyerekek száma
	db	Fő
2016	0	0
2017	0	0
2018	0	0
2019	0	0
2020	0	0
2021	7	7

Forrás: Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

4.3.3. b.) számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma								
Év	Működő munkahelyi bölcsődei férőhelyek száma (TS 126)	Munkahelyi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 122)	Működő családi bölcsődei férőhelyek száma (TS 125)	Családi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 121)	Működő mini bölcsődei férőhelyek száma (TS 127)	Mini bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 123)	Működő (összes) bölcsődei férőhelyek száma (TS 124)	Bölcsődébe (összes) beírt gyerekek száma (TS 120)
	db	Fő	db	Fő	db	Fő	db	Fő
2016	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2017	0	0	7	4	0	0	0	0
2018	0	0	7	5	0	0	0	0
2019	0	0	7	6	0	0	0	0
2020	0	0	7	5	0	0	0	0
2021	0	0	7	4	7	7	14	11

Forrás: TeIR, KSH Tstar

²³ 1997. évi XXXI. törvény [Gyvt.] VI/C. Fejezet, Gyermek napközbeni ellátása.

l) gyermekvédelem;

m) krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások;

Családsegítés, szociális munka, család- és gyermekjóléti szolgálat célja a szociális és mentálhigiénés problémák miatt veszélyeztetett, illetve krízishelyzetbe került személyek és családok életvezetési képességének megőrzése, az ilyen helyzethez vezető okok megelőzése, valamint a krízishelyzet megszüntetésének elősegítése. A családsegítésben nyújtott szolgáltatások személyes szociális szolgáltatások, amelyek a szociális munka eszközeire és módszereire építenek.

n) egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáférés;

Az általános iskolában a heti hat testnevelésen kívül lehetőség van karate szakkörön részt venni. A településen két sportegyesület működik, ahol focizhatnak a gyerekek.

o) gyermekétkeztetés (intézményi, hétvégi, szünidei);

A gyermek életkorának megfelelő intézményi gyermekétkeztetést kell biztosítani a bölcsődében, óvodában, a nyári napközis otthonban, az általános és középiskolai kollégiumban, az általános iskolai és a középfokú iskolai menzai ellátás keretében, a fogyatékos gyermekek, tanulók nevelését, oktatását ellátó intézményben és a fogyatékos gyermekek számára nappali ellátást nyújtó fogyatékosok nappali intézményében. A gyermekeknek juttatott ingyenes vagy kedvezményes étkezés biztosítása eszközként szolgál a gyermekszegénység csökkentéséhez, a gyermekek alapvető szükségleteinek biztosításához. Emellett a bölcsőde és az óvoda zárva tartása, valamint az iskolában a nyári szünet és a tanítási szünetek időtartama alatt is biztosítani kell az ingyenes szünidei gyermekétkeztetést a hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek számára.

p) eltérő kultúrájú, vagy a hátrányos és nem hátrányos helyzetű gyermekcsoportok közötti programok;

A településen nincsenek eltérő kultúrájú gyermekcsoportok

q) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor;

Nem érkezett jelzés hátrányos megkülönböztetésről.

r) előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások az ellátórendszerek keretein belül.

4.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékossgal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

a) a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek/tanulók óvodai, iskolai ellátása, a köznevelési intézménybe és más településen található fejlesztő programokra való eljutás módja, lehetőségei;

Az óvodai nevelést a gyermekek hároméves korától a tankötelezettség kezdetéig kell biztosítani. A települési önkormányzatnak helyben kell gondoskodnia az óvodai nevelésről, ha legalább nyolc óvodáskorú gyermek rendelkezik az adott településen lakóhellyel, és a demográfiai adatok alapján feltételezhető, hogy ez a létszám legalább három évig fennmarad, valamint, ha a szülők ezt igénylik.

4.4. a) 1.számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek			
Év	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 087)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 092)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek aránya az óvodás gyermekekben belül (TS 093)
	Fő	Fő	%
2016	84	7	8,33
2017	79	9	11,39
2018	83	8	9,64
2019	84	4	4,76
2020	89	3	3,37
2021	95	5	5,26

Forrás: TeIR, KSH Tstar

4.4. a) 2. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók			
Év	Általános iskolai tanulók száma a nappali oktatásban	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 094)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya az általános iskolai tanulókon belül (TS 095)
	Fő	Fő	%
2016	187	22	11,76
2017	172	22	12,79
2018	177	23	12,99
2019	172	12	6,98
2020	172	6	3,59
2021	168	6	3,57

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

4.4. a) 4. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet		
Év	Megállapított hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma (TS 114)	Megállapított halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma (TS 113)
	fő	fő
2016	32	30
2017	44	10
2018	27	8
2019	17	3
2020	14	13
2021	16	8

Forrás: TeIR, KSH Tstar

b) a közneveléshez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások (pl. iskolára/óvodára jutó gyógypedagógusok, iskolapszichológusok száma stb.)

4.4.1. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai		
ÓVODAI ELLÁTOTSÁG		
Az óvoda telephelyeinek száma (db)	3	
Hány településről járnak be a gyermekek (db)	3	
Óvodai férőhelyek száma (fő)	138	
Óvodai gyermekcsoportok száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (db)	5	
Az óvoda nyitvatartási ideje (...h-tól ...h-ig):	6:30	16:30
A nyári óvoda-bezárás időtartama (nap)	10 nap	
Személyi feltételek	Fő	Hiányzó létszám
Óvodapedagógusok száma	8	1
Ebből diplomás óvodapedagógusok száma	7	1
Gyógypedagógusok létszáma	0	0
Dajka/gondozónő	5	0
Kisegítő személyzet	0	0

Forrás: Önkormányzati, intézményi adatgyűjtés

4.4.2. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai								
Év	3-6 éves korú gyermekek száma	Óvodai gyermekcsoportok száma - gyógypedagógiai neveléssel együtt (TS 085)	Óvodai férőhelyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 090)	Óvodai feladatellátási helyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 088)	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 087)	Óvodai gyógypedagógiai gyermekcsoportok száma (TS 086)	Gyógypedagógiai oktatásban részesülő óvodás gyermekek száma az integráltan oktatott SNI gyermekek nélkül (TS 091)	Egy óvodai gyermekcsoportra jutó gyermekek száma (TS 089)
	fő	db	db	db	fő	db	fő	fő
2016	102	5	113	2	84	0	0	17
2017	94	5	113	2	79	0	0	16
2018	95	5	100	2	83	0	0	17
2019	86	5	100	2	84	0	0	17
2020	96	5	100	2	89	0	0	18
2021	112	5	100	2	95	0	0	19

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatgyűjtés

4.4.5. számú táblázat - A 8. évfolyamot eredményesen befejezők a nappali oktatásban	
Tanév	A 8. évfolyamot eredményesen befejezte a nappali oktatásban (TS 083)
	Fő
2016	18
2017	25
2018	14
2019	23
2020	18
2021	19

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Alsó tagozatban magasabb osztálylétszám figyelhető, mint a felsőben. A tehetségesebb gyermekek a járásközpont 8 osztályos gimnáziumában folytatják tanulmányaikat.

c) hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés az oktatás, képzés területén, az intézmények között és az egyes intézményeken belüli szegregációs jelenségek;
Nem kaptunk jelzést hátrányos megkülönböztetésről.

d) az intézmények között a tanulók iskolai eredményességében, az oktatás hatékonyságában mutatkozó eltérések;
Az alsó tagozatban jobb eredmények figyelhetők meg. Felső tagozatban a tehetségesebb gyermekek többsége máshol folytatja tanulmányait, ami az osztály teljesítményére hatással van.

e) előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások.

4.4.6. számú táblázat - Gyermekjóléti, hátránykompenzáló szolgáltatások				
Év	Biztos kezdet gyerekházat rendszeresen igénybe vevő gyermekek száma	Tanoda szolgáltatást rendszeresen igénybe vevő gyermekek száma	Család- és gyermekjóléti szolgáltatást igénybe vevő kiskorúak száma	Szünidei étkeztetésben részesülő gyermekek száma (TS 112)
	Fő	Fő	Fő	Fő
2016	0	0	71	68
2017	0	0	68	36
2018	0	0	73	42
2019	0	0	58	16
2020	0	0	61	17
2021	0	0	58	11

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati és intézményfenntartói adatok

Az óvoda, az általános és a középfokú iskola a hátrányos helyzetű, és a tehetséges gyermekek számára személyiségfejlesztő, felzárkóztató, tehetséggondozó óvodai, iskolai fejlesztő programot szervez. A felkészítés magában foglalja az oktatás méltányossága révén, segítő pedagógiai tevékenység által a tanulók iskolai sikerességének elősegítését, társadalmi-gazdasági helyzetből eredő hátrányaik enyhítését, a tanulói közösségfejlesztést, a család bevonását és

támogatását, valamint az esélyteremtést hatékonyan támogató intézményfejlesztést és folyamatos módszertani megújulást. Képesség kibontakoztató felkészítést valamennyi csoportban, évfolyamon, osztályban meg kell szervezni. Az óvodai, iskolai fejlesztő programot az intézmény a miniszteri rendeletben erre kijelölt szervezet szakmai támogatásával szervezi meg. E szakmai szolgáltatás kiterjed az Ebktv. 31. §-a szerinti helyi esélyegyenlőségi program és a köznevelési esélyegyenlőségi intézkedési terv céljai összhangjának támogatására is.²⁴

4.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A gyerekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A nehéz körülmények között élők továbbtanulási esélye kisebb	ösztöndíjak, támogatások
Játszóterek, parkok állapota leromlott	felújítás, új eszközök telepítése, mosdó létesítése
A gyermekek számára több program és a fejlődésüket segítő eszközök beszerzése szükséges	programok tartása, eszközbeszerzés

²⁴ Forrás: 20/2012. (VIII. 31.) EMMI r. 171. - 173. §

5. A nők helyzete, esélyegyenlősége

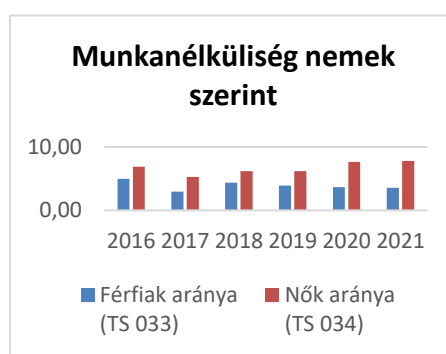
Napjainkban a nők esélye új kihívások előtt áll. A magyar családok lassan vetik ugyanis le a szokást, hogy az idősekről való gondoskodás csupán a nők kötelezettsége. Azon kívül a gyermek a családban a női természet következtében általában jobban kötődik az anyához, aki a modern korban már, mint teljes értékű munkavállaló is szerepet kap. A nők e kettős, nekik tulajdonított és természetes szerepe valamint az európai, de különösen a magyar háztartások gazdasági kihívásai súlyosbítják a családanyák gazdasági és szociális helyzetét, akiknek e terheket úgy tűnik, hogy viselniük kell, és azt össze kell egyeztetniük munkavállalásukkal. A társadalomnak kötelessége a jogalkotás útján is enyhítenie e terheken.

5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

a) foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

5.1.1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint (a 3.2.1. táblával azonos)			
Év	Nyilvántartott álláskeresők aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya (TS 033)	Nők aránya (TS 034)	Összesen
	%	%	%
2016	4,96	6,89	5,93%
2017	2,94	5,3	4,12%
2018	4,36	6,18	5,27%
2019	3,93	6,19	5,06%
2020	3,66	7,63	5,65%
2021	3,54	7,82	5,68%

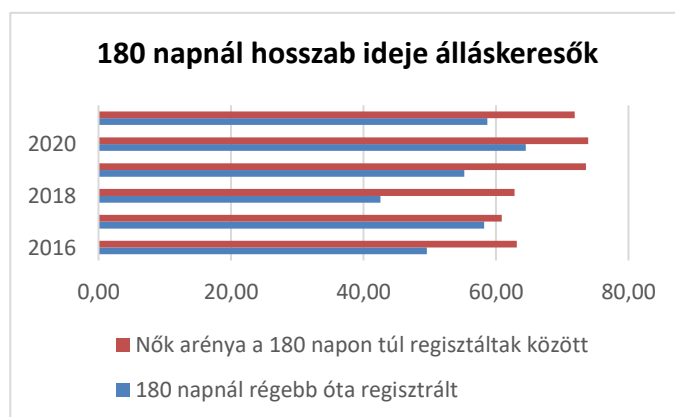
Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

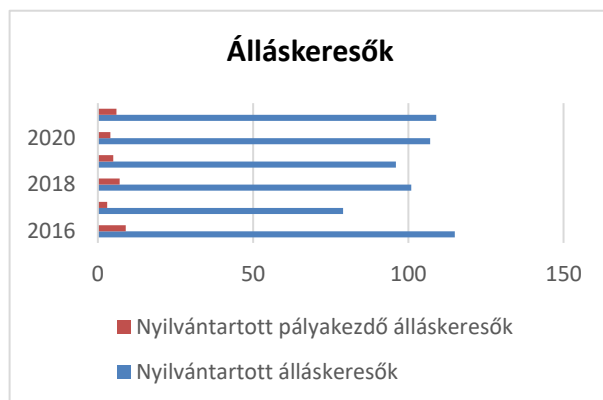
A nők munkanélküliségének magasabb aránya azzal is magyarázható, hogy a gyermeknevelés, a háztartási munka ellátásának fontossága miatt több család dönt amellett, hogy a gyermekszületéseket követően háztartásbeliként tevékenykedik az anya.

5.1.2. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresők (a 3.2.3. táblával azonos)		
Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya (TS 057) %	Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőkön belül (TS 058) %
2016	49,57	63,16
2017	58,23	60,87
2018	42,57	62,79
2019	55,21	73,58
2020	64,49	73,91
2021	58,72	71,88

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

5.1.3. számú táblázat - Pályakezdő álláskeresők száma (a 3.2.6. táblával azonos)		
Év	Nyilvántartott álláskeresők száma (TS 052)	Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma (TS 053)
	fő	fő
2016	115	9
2017	79	3
2018	101	7
2019	96	5
2020	107	4
2021	109	6

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

c) nők részvétele foglalkoztatást segítő és képzési programokban
A Bács-Kiskun Vármegyei Kormányhivatal Kunszentmiklósi Járási Hivatal Foglalkozási Főosztálya koordinálja ezt a területet.

d) alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei
Több környékbe települt vállalkozás, ahová céges busszal lehet eljutni, nem vár el magas iskolai végzettséget.

d) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén (pl. bérkülönbség)

Természetesen a szakképzett dolgozó többet keresnek minden területen.

5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások (pl. bölcsődei, családi napközi, óvodai férőhelyek, férőhelyhiány; közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások stb.)

5. 2. 1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma (a 4.3.1. táblával azonos)			
Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 109)	0-3 év közötti gyermek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
	db	fő	fő
2016	1	60	156
2017	0	71	167
2018	1	79	174
2019	1	100	184
2020	1	101	186
2021	n.a.	93	187

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

5.2.2. a) Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma (4.3.3. a.) számú táblázatból		
Év	Működő, önkormányzati bölcsődei férőhelyek száma	Önkormányzati bölcsődébe beírt gyerekek száma
	db	Fő
2016	0	0
2017	0	0
2018	0	0
2019	0	0
2020	0	0
2021	1	7

Forrás: Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

5.2.2. b) Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma (4.3.3. b.) számú táblázatból								
Év	Működő munkahelyi bölcsődei férőhelyek száma (TS 126)	Munkahelyi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 122)	Működő családi bölcsődei férőhelyek száma (TS 125)	Családi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 121)	Működő mini bölcsődei férőhelyek száma (TS 127)	Mini bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 123)	Működő (összes) bölcsődei férőhelyek száma (TS 124)	Bölcsődébe (összes) beírt gyerekek száma (TS 120)
	db	Fő	db	Fő	db	Fő	db	Fő
2016	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2017	0	0	7	4	0	0	0	0
2018	0	0	7	5	0	0	0	0
2019	0	0	7	6	0	0	0	0
2020	0	0	7	5	0	0	0	0
2021	0	0	7	4	7	7	14	11

Forrás: TeIR, KSH Tstar

5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

A védőnő feladata a növekedés, ezen belül a családtervezéssel kapcsolatos tanácsadás, az anyaságra való felkészülés segítése, a lakossági célzott szűrővizsgálatok szervezésében részvétel, a népegészségügyi célú méhnyak szűrés végzése, a várandós anyák gondozása a külön jogszabályban foglaltak szerint, a gyermekágyas időszakban segítségnyújtás és tanácsadás az egészségi állapottal, az életmóddal, a szoptatással, valamint a családtervezéssel kapcsolatban, az újszülött kortól a tanulói jogviszony megkezdéséig a gyermekek gondozása.

Fontos, hogy a nők rendszeresen részt vegyenek szűrővizsgálatokon. Helyben erre nincs lehetőség, de az önkormányzat igyekszik megoldást találni arra, hogy minél közelebb és térítésmentesen tudják ezeket biztosítani a településen élők számára.

5.4 A nőket érő erőszak, kapcsolati erőszak

A rendőrség tájékoztatása szerint Szalkszentmárton területén nem volt erre példa az elmúlt években. Sajnos jellemző, hogy az erőszak jó része a családban marad és nem kérnek segítséget.

5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaotthon, családok átmeneti otthona)

Az Szt. alapján a családsegítés a szociális vagy mentálhigiénés problémák, illetve egyéb krízishelyzet miatt segítségre szoruló személyek, családok számára az ilyen helyzethez vezető okok megelőzése, a krízishelyzet megszüntetése, valamint az életvezetési képesség megőrzése céljából nyújtott szolgáltatás.²⁵

5.6 A nők szerepe a helyi közéletben

A hét tagú képviselő testületet öt nő és két férfi alkotja. A polgármester és az alpolgármester is nő.

5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

Településünkön a foglalkoztatás területén lévő hátrányos megkülönböztetésre (pl. bérkülönbség) hivatalosan nem érkezett még panasz, nem is rendelkezünk ezzel kapcsolatosan információval. Az ok talán a magyar társadalom hagyományos családmodelljében keresendő: faluhelyen, a tanyavilágban még mindig tartja magát az a szemlélet, hogy a nők helye a ház körül, 95 a családban van, nem a munkaerőpiacon. Ezt a szemléletet tovább súlyosbítják a nőkkel kapcsolatos negatív sztereotípiák. Nem elvetendő elmélet az, hogy a nők szerepe az anyaság, a család szempontjából az egyik legfontosabb szerep. A mai nő számára lehetőség van a választásra, bár ennek kivitelezés kérdőjeleket vet fel. Tapasztalataink szerint a gyermek születését követően az otthon maradó szülő magányosnak érzi magát, egy teljesen más életformába csöppen, ahol a gyermek áll a középpontban. Ezért az önkormányzatnak a közművelődés, a sport, a szabadidő eltöltésének terén olyan családbarát környezetet kell teremteni, amely közösségi teret nyújt számukra is. Heti rendszerességgel működik Baba-mama délelőtti foglalkozás. Az önkormányzat igyekszik pályázati forrást találni további programokra.

5.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A szülést követően a munka világába való visszatérés nem zökkenőmentes	A gyermekek nappali ellátásának megoldása, óvodai, bölcsődei férőhelyek biztosítása
Helyben kevés lehetőség van szűrővizsgálatokra	Minél több szűrővizsgálat biztosítása a legközelebbi helyszínen

²⁵ 1993. évi III. törvény a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról 64. § (1) bek.

Idős embereknél is az emberi méltóság, szociális biztonság érdekében hosszú távú, világos programokra van szükség.

A 65 év felettiek száma 1,66 milliőről 1,89 millióra, aránya 16,6%-ról 19,3%-ra nőtt 2010-ről 2019-re.²⁶ A demográfiai helyzet változása „erőteljes hatással van a szociális védelmi rendszerekre, nyomás alá helyezi a nyugdíjrendszerek fenntarthatóságát, és megnöveli az igényt a tartós időskori ápolás-gondozásra.”²⁷ Az idősödő társadalomban nő a jelentősége a kor alapú diszkriminációnak (ageizmusnak). „Az idősödés nemcsak a gazdaságilag fejlett és fejletlenebb társadalmakban okoz különböző gondokat, hanem különböző kezelést követel egyazon államon belül is konjunktúra és válság idején. A gazdasági krízisek befolyásolják a munkaerő piacot, ahol jelen vannak a munkaerőpiacra belépni kívánó fiatalok, és az azt elhagyni kívánó, és elhagyni nem kívánó idősebb munkavállalók.”

Az idősügynök választ kell adnia számos lényeges, és sürgető²⁸ kérdésre:

Különösen a feminizációra. A demográfiai trendek régóta a nők hosszabb életkilátásait mutatják, és a nők, akik jövedelme még mindig kisebb, mint a hasonló képzettségű és munkakörű férfiaké, idősen is kisebb nyugdíjra számíthatnak, előzvegyülten pedig – ha vannak – gyermekeik vagy a köz támogatására inkább rászorulnak, mint a családban élő idősök.

Választ kell adnia az izolációra, az elmagányosodásra. A gyermekek számának csökkenése és a nukleáris család terjedése miatt az idős emberek egy része elszigetelődik.

Választ kell adnia az ún. Handicap jelenségre. A fogyatékosokkal élők öregkora nehezebb, mint a társadalmi többségé, sőt a fogyatékoság sok esetben éppen időskorban bontakozik ki, a fehér és a más színű botok, a hallókészülékek, a szemüvegek, a „tolószékek” az idősebb generációk körében gyakoribbak.

Választ követel a gettósodás jelensége. Nem annyira regionális értelemben, mint inkább „leépülő településrész vagy épület” értelmében az idősök által lakott házak, területek a kevésbé trendi, kevésbé ellátott vidékekre helyeződnek, avagy az előregedő környezetet az új típusú szolgáltatások – még akár az iskola is – elkerülik.

Gazdasági, társadalmi és kulturális tőkeszegénység. A járadékok és juttatások értékének csökkenése jobban érinti az időseket, és a szolgáltatásokhoz való hozzáférésüket nehezíti, amely szolgáltatások például a mozgásban akadályozottak esetében létfontosságúak lehetnek az önálló élet lehetőségét például az önálló élelmiszer-beszerzést, avagy a temető vagy az utolsó barátok, rokonok meglátogatását veszélyeztethetik. Amit nem használ, leépül. Ha nem beszélnek, nem vesznek részt közös cselekvésekben, nem kapnak és nem adhatnak szeretetet, akkor az emberek kulturálisan, mentálisan és fizikailag leépülnek. Generációk tapasztalatai, élményei és érzésvilága múlhat ki – reméljük, nem teljesen nyomtalanul. Ha nem segítik, segítjük, az időseket például az infokommunikációs technológiák elsajátításában akkor ők az elmagányosodnak.

Választ kell adnunk a legális migráció kérdésére is. A fiatal éveikben szívesen látott, migráns munkaerő a társadalombiztosítás, és teljes kapcsolatrendszere révén a befogadó országban marad időskorában, ahol még sincsen úgy otthon, mint a kibocsátó országában.

Nagyon nagy feladat, hogy a negatív tendenciákat ellensúlyozzuk tudatos politikával, olyan fejlesztésekkel, amelyek képesek választ adni a demográfiai tendenciákra.

²⁶ MNTFS 2030. p.70.

²⁷ MNTFS, 2030. p.19.

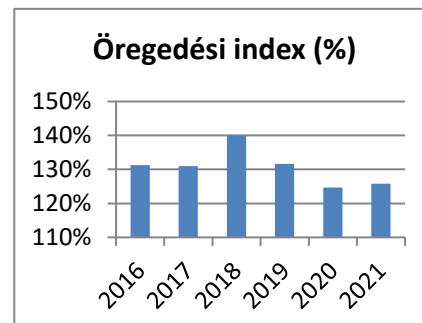
²⁸ Forrás: BORZA Beáta (szerk.): „Méltóképpen Időskorban” Az állampolgári jogok országgyűlési biztosának idősügyi projektje, Budapest, 2011. p. 6-7.

6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői (pl. száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek stb.)

6.1. számú táblázat - Öregedési index (3. táblával azonos)

Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 026 és TS 028 összesen)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 010 és TS 012 összesen)	Öregedési index % (TS 030)
2016	483	368	131,25%
2017	490	374	131,02%
2018	521	372	140,05%
2019	532	404	131,68%
2020	535	429	124,71%
2021	546	434	125,81%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

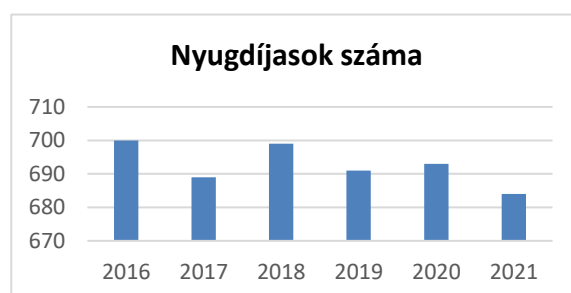

Az időskorúak gyermekkorúakhoz viszonyított arányát mutatja be az öregedési index. A legfrissebb adatok szerint 100 fő 14 éves vagy ettől fiatalabb gyermekre 125 fő 65 éves vagy ettől idősebb jut. Bár egyre több gyermek születik, nehéz megállítani a népesség fogyását.

6.1.1. számú táblázat – Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma

Év	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma (TS 063)	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma (TS 064)	Összes nyugdíjas
2016	281	419	700
2017	279	410	689
2018	288	411	699
2019	285	406	691
2020	283	410	693
2021	275	409	684

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Jellemzően a nők érnek meg magasabb életkort. A legtöbb figyelmet az egyedül élő idősök igényelnek.

6.1.2. számú táblázat - Nyugdíjszerű ellátások							
Év	Életkoron alapuló ellátásban részesülő férfiak száma (TS 067)	Életkoron alapuló ellátásban részesülő nők száma (TS 068)	Öregségi nyugdíjban részesülő férfiak száma (TS 069)	Öregségi nyugdíjban részesülő nők száma (TS 070)	Özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő férfiak száma (TS 071)	Özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő nők száma (TS 072)	Időskorúak járadékában részesítettek havi átlagos száma (fő) (TS 134)
2016	3	1	211	317	0	36	n.a.
2017	3	1	212	317	2	31	2
2018	5	1	223	324	3	29	3
2019	5	1	224	320	3	29	3
2020	3	1	224	328	2	27	3
2021	2	1	217	329	2	28	4

Forrás: TeIR, KSH Tstar

6.2 Idősek munkaerő-piaci helyzete

a) idősek, nyugdíjasok foglalkoztatottsága;

3.2.2. számú táblázat - Nyilvántartott álláskeresők száma korcsoportok szerint							
Nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Év	2016	2017	2018	2019	2020	2021
	Fő összesen	115	79	101	96	107	109
20 éves, vagy az alatti (TS 037)	Fő	2,00	3,00	4,00	7,00	2,00	3,00
	%	1,74%	3,80%	3,96%	7,29%	1,87%	2,75%
21-25 év (TS 038)	Fő	15,00	5,00	12,00	7,00	8,00	8,00
	%	13,04%	6,33%	11,88%	7,29%	7,48%	7,34%
26-30 év (TS 039)	Fő	7,00	3,00	6,00	8,00	11,00	5,00
	%	6,09%	3,80%	5,94%	8,33%	10,28%	4,59%
31-35 év (TS 040)	Fő	8,00	5,00	9,00	4,00	7,00	10,00
	%	6,96%	6,33%	8,91%	4,17%	6,54%	9,17%
36-40 év (TS 041)	Fő	15,00	10,00	12,00	4,00	6,00	9,00
	%	13,04%	12,66%	11,88%	4,17%	5,61%	8,26%
41-45 év (TS 042)	Fő	6,00	8,00	8,00	9,00	13,00	12,00
	%	5,22%	10,13%	7,92%	9,38%	12,15%	11,01%
46-50 év (TS 043)	Fő	18,00	10,00	6,00	6,00	8,00	16,00
	%	15,65%	12,66%	5,94%	6,25%	7,48%	14,68%
51-55 év (TS 044)	Fő	15,00	8,00	14,00	14,00	17,00	8,00
	%	13,04%	10,13%	13,86%	14,58%	15,89%	7,34%
56-60 év (TS 045)	Fő	16,00	13,00	15,00	21,00	17,00	13,00
	%	13,91%	16,46%	14,85%	21,88%	15,89%	11,93%
61 éves, vagy afeletti (TS 046)	Fő	13,00	14,00	15,00	16,00	18,00	25,00
	%	11,30%	17,72%	14,85%	16,67%	16,82%	22,94%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Amennyiben egészségük engedik, az idősek szívesen vállalnak munkát. Hasznosnak érezhetik magukat és a nyugdíj mellé jól jön a kiegészítés. Több hiányszakma van, ahol örömmel fogadják az nyugdíjas kollégákat.

b) tevékeny időskor, élethosszig tartó tanulás, idősek, nyugdíjasok foglalkoztatásának lehetőségei a közintézményekben, foglalkoztatásukat támogató egyéb programok a településen;

Főként az oktatás, nevelés területén jellemző a nyugdíjasok munkavállalása.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén.

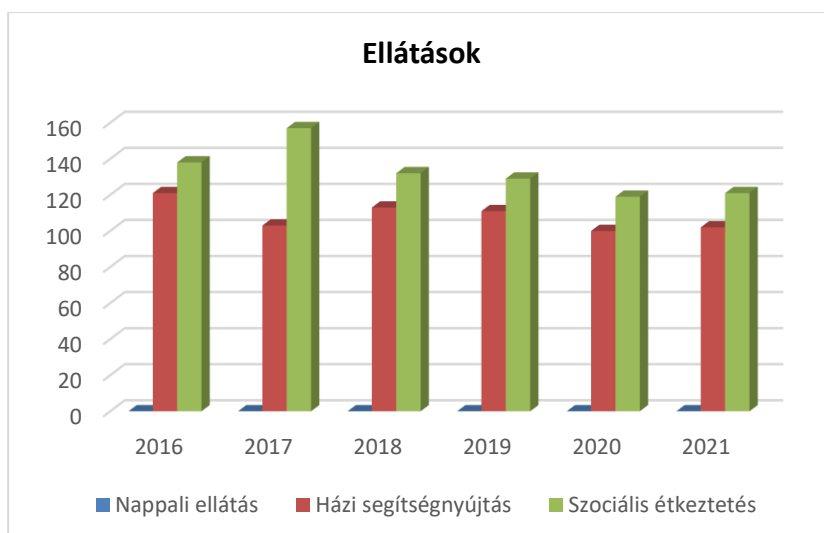
Nem tudunk hátrányos megkülönböztetésről.

6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

a) az idősek egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése;

6.3.1. számú táblázat - 65 évnél idősebb népesség és nappali ellátásban részesülő időskorúak száma				
Év	65 év feletti lakosság száma (férfiak TS 026, nők TS 028)	Nappali ellátásban részesülő időskorúak száma (TS 129)	Házi segítségnyújtásban részesülők száma (TS 130)	Szociális étkeztetésben részesülők száma (TS 131)
	Fő	Fő	fő	fő
2016	483	0	121	138
2017	490	0	103	157
2018	521	0	113	132
2019	532	0	111	129
2020	535	0	100	119
2021	546	0	102	121

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A házi segítségnyújtás és a falu/tanyagondnoki szolgáltatás, olyan feladata a családsegítésnek, mely nappali melegedőtől távolmaradó idősök esetében is biztosítja az idősök szociális, és közszolgáltatásokhoz való hozzáférését.

A házi segítségnyújtás keretében a szolgáltatást igénybe vevő személy számára a saját lakókörnyezetében kell biztosítani az önálló életvitel fenntartása érdekében szükséges ellátást. A szolgáltatás igénybevétele önkéntes. Az ellátás az igénylő, illetve annak törvényes képviselője kérelmére, indítványára történik. Ezt követően felméri az igénylő egészségi, szellemi és fizikai állapotát, megállapítják a gondozási szükséglet mértékét, és ennek megfelelően a szükségletekhez igazodóan állapítják meg a részére nyújtott szolgáltatásokat.

A falu/tanya gondnoki szolgáltatás olyan szociális alapellátási forma, amelyet főállásban, teljes munkaidőben (heti 40 óra), közalkalmazotti jogviszonyban foglalkoztatott falu/tanya gondnok alkalmazásával és a szolgáltatás jellegéhez igazodó gépjármű üzemeltetésével biztosítanak, csökkentve ezzel az aprófalvak és a külterületi lakott helyek szolgáltatás- és intézményhiányból eredő hátrányait.

b) kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés;

A feladat magában foglalja a közművelődési alapszolgáltatások megszervezését, meghatározott pénzügyi támogatás biztosítását, valamint a helyi lakosság képviselőinek biztosítását a közművelődési feladatokkal kapcsolatos döntések előkészítésében. Magában foglalja továbbá a művelődő közösségek létrejöttének elősegítését, működésük támogatását, fejlődésük segítését, a közművelődési tevékenységek és a művelődő közösségek számára helyszín biztosítását (a közösségi és társadalmi részvétel fejlesztése, az egész életre kiterjedő tanulás feltételeinek biztosítását. E feladat tartalmazza továbbá a hagyományos közösségi kulturális értékek átörökítése feltételeinek biztosítását, az amatőr alkotó- és előadóművészeti tevékenység feltételeinek biztosítását, a tehetséggondozás és tehetségfejlesztés feltételeinek biztosítását, valamint a kulturális alapú gazdaságfejlesztést).

Minél idősebb az ember, attól több ismerőse, hozzátartozója nyugszik a temetőben. Fontos, hogy az oda érkező emlékezőket kulturált környezet fogadja.

b) idősök informatikai jártassága;

A könyvtárban szinte minden évben indul olyan tréning, ahol az idősebbeknek biztosítanak lehetőséget számítógép kezelésével kapcsolatban. Itt olyan hasznos dolgokat tanulhatnak meg, mint e-mail küldése, menetrend böngészése, online jegyvásárlás, chat indítása, fogadása.

c) a generációk közötti programok.

A települési rendezvényeken és a nyugdíjasok számára tartott programokon gyakran szerepelnek az iskolás korú gyermekek.

6.4 Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen

Az önkormányzat igyekszik minél gyakrabban olyan rendezvényt szervezni, ahol az idősebbek is jól érezhetik magukat. Minden évben az idősök világnapja alkalmából vendéglátással egybekötött programmal lepik meg a nyugdíjasokat. Mindenkinek, de főként az egyedülállóknak jelentenek ezek a programok remek lehetőséget kikapcsolódásra, társasági élet bonyolítására.

6.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Az idősek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
rendezvények tartására teremre van szükség	költségtérítés nélkül terem biztosítása a nyugdíjasklub számára
rendezvényekre van szükség, hogy az időse társaságban legyenek	Idősek világnapján és egyéb időpontokban rendezvények tartása idősek számára

7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

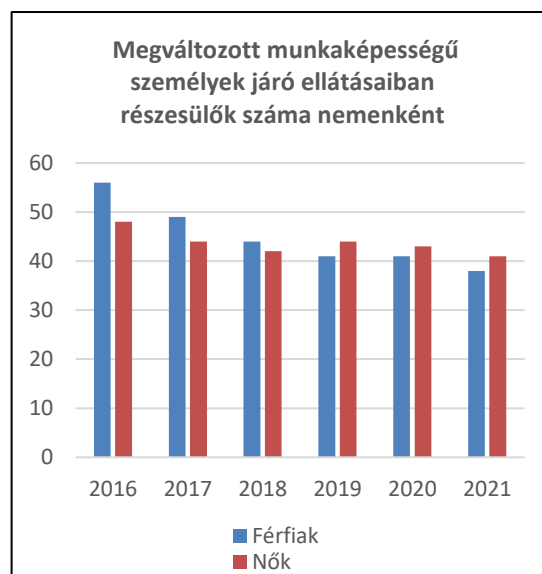
A fogyatékos emberek a társadalom egyenlő méltóságú, egyenrangú tagjai, akik a mindenkit megillető jogokkal és lehetőségekkel, csak jelentős nehézségek árán vagy egyáltalán nem képesek élni. A fogyatékos emberek hátrányainak enyhítése, esélyegyenlőségük megalapozása, illetve a társadalom szemléletmódjának alakítása érdekében a jogalkotó alkotott törvényt. A Fot. 2. § (1)–(5) bekezdése alapján az állam köteles gondoskodni a fogyatékos személyeket megillető jogok érvényesítéséről, a fogyatékos személyek hátrányait kompenzáló intézményrendszer működtetéséről a nemzetgazdaság mindenkori lehetőségeivel összhangban. „Az ésszerű alkalmazkodás a fogyatékkal élő személyek igényeihez történő alkalmazkodást jelenti. Magában foglalja különösen meglévő létesítmények átalakítását, és olyan új épületek létrehozását, melyeket fogyatékkal élők is használhatnak, valamint olyan munkahelyi szerkezetátalakítás, részmunkaidős vagy módosított munkarendek, áthelyezés egy üres állásba, berendezések vagy eszközök beszerzését és módosítását, valamint vizsgák, képzési anyagok vagy szakpolitikák megfelelő kiigazítását vagy módosítását, illetve minősített olvasók vagy tolmácsok biztosítását és egyéb hasonló alkalmazkodást a fogyatékkal élők igényeihez. Az AB szerint az „ésszerű alkalmazkodás” az elengedhetetlen és megfelelő módosításokat és változtatásokat jelenti, amelyek nem jelentenek aránytalan és indokolatlan terhet, és adott esetben szükségesek, hogy biztosítsák a fogyatékossgal élő személy alapvető emberi jogainak és szabadságainak a mindenkit megillető, egyenlő mértékű élvezetét és gyakorlását, pl. az egyetemes tervezés által. Az „egyetemes tervezésen” a termékek, a környezet, a programok és szolgáltatások oly módon történő tervezését értjük, hogy azok minden ember számára a lehető legnagyobb mértékben hozzáférhetőek legyenek: adaptálás vagy speciális tervezés szükségessége nélkül. Az egyetemes tervezés nem zárhatja ki a „fogyatékossgal élő személyek csoportjai számára szükséges támogató-segítő eszközök és technológiák indokolt esetben történő használatát.”

A „Semmit róluk nélkülünk” James Charlton 1998-ban megjelent könyvének címe, melyet az MNTFS 2030 így fogalmaz meg: „a közösségi részvétel és támogatás elve az egyenlő jogok alapján: a bizalomra, aktív részvételre, partneri együttműködésre építve a programok tervezésébe, végrehajtásába és ellenőrzésébe be kell vonni a célcsoportok így a roma közösség, a helyi önszerveződések és a közigazgatás képviselőit.” Az alapelv így vonatkozik a fogyatékkal élő szervezetekre személyekre is.²⁹

7.1 A településen fogyatékossgal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

Év	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Férfiak (TS 061)	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Nők (TS 062)	Összesen
2016	56	48	104
2017	49	44	93
2018	44	42	86
2019	41	44	85
2020	41	43	84
2021	38	41	79

Forrás: TeIR, KSH Tstar

²⁹ MNTFS 203. p. 23.

- a) fogyatékossgal élő személyek foglalkoztatásának lehetőségei, foglalkoztatottsága, védett foglalkoztatás, közfoglalkoztatás;

Nincsenek adataink a településen fogyatékossgal élők foglalkoztatásáról. Tudomásunk szerint főként nyugdíjasokról van szó.

- b) munkavállalást segítő lehetőségek;

A munkavállalók adókedvezményt vehetnek igénybe a fogyatékossgal élők és a megváltozott munkaképességű személyek alkalmazása esetén.

- c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén;

Nincsenek róla sem adataink, sem értesítéseink, hogy bárkit is hátrányos megkülönböztetés ért volna a fogyatékossga miatt.

- d) önálló életvitelt támogató helyi intézmények, szolgáltatások, programok.

Szerencsére nagyon kevés egyént érint, így célzottan nekik szánt szolgáltatás, program nincs.

7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzbeli és természetbeni ellátása, kedvezményei

A fogyatékossgai támogatás a súlyosan fogyatékos személy részére az esélyegyenlőséget elősegítő, havi rendszerességgel járó pénzbeli juttatás. Igénybe vehetik a látási fogyatékossgal, hallási fogyatékossgal, értelmi fogyatékossgal, autizmussal, mozgásszervi fogyatékossgal, halmozottan fogyatékossgal élők, valamint azok, akik állapota kromoszóma rendellenesség miatt legalább súlyosnak minősíthető.

7.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

- a) egészségügyi és rehabilitációs ellátások elérhetősége, együttműködése;

Helyben felnőtt házi orvos és fogorvos érhető el.

- b) települési önkormányzati tulajdonban lévő középületek akadálymentesítettsége;

Középületeink akadálymentesítettek.

- c) közszolgáltatásokhoz, köznevelési intézményekhez, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, fizikai, információs és kommunikációs akadálymentesítettség, lakóépületek, szolgáltató épületek akadálymentesítettsége;

Az orvosi rendelőben a 2013-ban elfogadott HEP intézkedési tervei között szerepelt a vizesblokk akadálymentesítése, mely 2015-ben megvalósult. Az uniós támogatásból megvalósuló fejlesztések esetén elvárás a rehabilitációs szakmérnök javaslatára épülő akadálymentesítés. Ez a közintézmények jelentős részében megvalósult.

- d) munkahelyek akadálymentesítettsége;

Az önkormányzati épületek akadálymentesítettek. Fogyatékkal élő dolgozónk nincs.

- e) közösségi közlekedés, járdák, parkok akadálymentesítettsége;

A közösségi közlekedésben egyre több az akadálymentesített, mélypadlós busz. Járdáink, parkjaink akadálymentesen megközelíthetőek.

- f) fogyatékossgal élő személyek számára rendelkezésre álló helyi szolgáltatások (pl. speciális közlekedési megoldások, fogyatékossgal élő személyek nappali intézménye, stb.);

Nincs ilyen a településen.

- g) előnyben részesítés (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások).

Nincs ilyen a településen.

7.4. Fogyatékossgal élők sajátos igényeinek kielégítését célzó programok a településen

A fogyatékos személyek számára speciális képzésben részesülő szakemberek által tartott programok szükségeseek, melyek helyben nem érhetőek el.

7.5 A fogyatékossgal élőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és a felszámolásukra irányuló kezdeményezések

A legtöbb panasz az úthálózat állapotára, valamint a járdák, parkok állapotára érkezik. Az önkormányzat igyekszik minden anyagi forrást felderíteni, hogy minél több fejlesztést tudjon megvalósítani.

7.6 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A fogyatékossgal élők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Középületek egy része és a parkok nincsenek akadály mentesítve	a még nem akadálymentesített épületek akadálymentesítése
Járdák nincsenek akadály mentesítve, több helyen nincs kiépítve, az utak rossz állapotban vannak, több nem aszfaltozott.	Járdák, utak felújítása

<i>Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítások</i>	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek

A beazonosított problémák több területet érintenek. Rendezvényekre, programokra, jobb úthálózatra, élhetőbb településre, több helyben elérhető szűrővizsgálatra, középületek, parkok fejlesztése minden hátrányos helyzetű csoport problémája.

8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása

- a) a 3-7. pontban szereplő területeket érintő civil, egyházi, karitatív szervezeti szolgáltató és érdekvédelmi szervezetek, önszerveződések feltérképezése (közfeladatot ellátó szervezetek, közfeladatonként bemutatva, önkéntesek száma, partnerségi megállapodások száma);
- b) helyi önkormányzati, nemzetiségi önkormányzati, egyházi, civil szektor és gazdasági szereplők közötti partnerség bemutatása;
- c) önkormányzatok közötti, illetve térségi, területi társulásokkal való partnerség, társadalmi felzárkózást segítő közös programok bemutatása;
- d) a nemzetiségi önkormányzatok célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége
- e) civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége;
- f) for-profit szereplők részvétele a helyi esélyegyenlőségi feladatok ellátásában.

A társadalmi partnerség és együttműködés egyik eszköze a HEP Fórumok szervezése.

HEP Fórumok segítségével a helyi állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezetek között a hatékonyabb együttműködés alakulhat ki a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosításában, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazásában, összehangolásában, valamint a HEP intézkedéseinek megvalósításában, megkönnyítve így az önkormányzatok esélyteremtő feladatainak ellátását.

9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága

- a) a helyzetelemzésben meghatározott esélyegyenlőségi problémák kapcsán érintett nemzetiségi önkormányzatok, egyéb partnerek (állami vagy önkormányzati intézmények, egyházak, civil szervezetek, stb.) bevonásának eszközei és eljárásai a HEP elkészítésének folyamatába;
- b) az a) pont szerinti szervezetek és a lakosság végrehajtással kapcsolatos észrevételeinek visszacsatolását szolgáló eszközök bemutatása, valamint annak rögzítése, hogy működtet-e HEP Fórumot.
- c) A képviselő-testületi döntést követően az elfogadott HEP dokumentumot, valamint a hiteles határozatot a települési önkormányzat a helyben szokásos módon közzé teszi, és megküldi a TEF esélyegyenlőségi mentora részére. A TEF az települési önkormányzatok HEP-jeit közzéteszi, honlapján megjelenti.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

10. A HEP IT részletei

1. A helyzetelemzés megállapításainak összegzése

Célcsoport	Következtetések	
	problémák beazonosítása rövid megnevezéssel	fejlesztési lehetőségek meghatározása rövid címmel
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	Közsgégi karácsony és egyéb rendezvények megtartása	A falukarácsony és egyéb közösségi rendezvények minden településen élő számára elérhető programot jelentenek, de talán ennek a csoportnak tud legtöbbet adni. A tűzelőre az önkormányzat igyekszik támogatást biztosítani, ahogy a porták előtti területek rendezésére is.
	Téli tűzelő hozzájárulás	
	Belterületi csapadékvíz elvezetése	
Gyermekek	Ösztöndíj, tanulók, hallgatók számára	A játszóterek állapotának folyamatos fenntartása, fejlesztése, valamint ösztöndíjtámogatások juttatása. Programok, táborok tartása, fejlődést segítő eszközök, kellékek beszerzése.
	Játszóterek, parkok fejlesztése, mosdók létesítése	
	Gyermekprogramok, a gyermekek fejlődését segítő eszközök beszerzése	
Nők	A nők mammográfiai és egyéb szűrővizsgálata	A szűrővizsgálatokat minél közelebb kell hozni, hogy minél többen részt vegyenek rajta. Segíteni kell a fiatal anyukák visszatérését a munkaerő piacra.
	Nők munkába állásának támogatása	
Idősek	Idősek Világnapja és egyéb alkalmakkal előadással egybekötött vendéglátás	A rendezvények tartása megjelenésre készíti az időseket. Itt lehetőség van beszélgetésre, kellemes időöltésre. Fontos, hogy a temetőbe érkező emlékezőket kulturált körülmények fogadják.
	Nyugdíjasklub számára terem biztosítása rendezvényeikhez	
	Temető fejlesztése	
Fogyatékkal élők	Középületek, parkok, akadálymentesítése	Fontos, hogy jól megközelíthetőek, a fogyatékkal élők számára is elérhetőek legyenek az egészségügyi és szociális intézmények.
	Járdák akadálymentesítése, építése, felújítása, utak felújítása, aszfaltozása	
<i>Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítás</i>		

2. Jövőképünk

Olyan településen kívánunk élni, ahol a romák nincsenek hátrányosan megkülönböztetve.

Fontos számunkra, hogy a mélyszegénységben élők támogatáshoz jussanak.

Kiemelt területnek tartjuk a gyerekek támogatását.

Folyamatosan odafigyelünk az idősek gondozására.

Elengedhetetlennek tartjuk a nők esetén, a nemen alapuló esélyek előmozdítását.

Különös figyelmet fordítunk a fogyatékkal élők szolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáféréseire.

2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása
I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége												
1	Községi Karácsony és egyéb rendezvények megtartása	A szegénységben élőek számára is fontos ünnepi hangulatot teremteni, nehezebben tudják átélni a közösségtartozás élményét. A rendezvényekkel ehhez szeretnénk hozzájárulni.	Ünnepi hangulat megteremtése, a nehéz körülmények között élők segítése	Családtámogatási programok	Szociális Szolgáltatásszervezési Konceptió	Ünnepi műsor, vendéglátás	önkormányzat	2028. 12. 31. (vasárnap)	a megjelentek száma	költségvetési pályázat	folyamatos	---
2	Belterületi csapadékvíz elvezetés	A belterületi csapadékvíz elvezetés megoldása. A mélyszegénységben élők lakta övezetben több a rendezetlen porta, az árkok tisztítása nem történik meg.	Rendezett, kulturált környezet	Településrendezési terv, Arculati kézikönyv	Települési környezetvédelmi infrastruktúra fejlesztés	Csapadékvízvezetési beruházások és azok fenntartása	önkormányzat	2028. 12. 31. (vasárnap)	tisztán tartott árkok hossza	pályázati forrás, a fenntartás esetén saját költségvetés	folyamatos (árkok tisztítása)	---
3	Téli tüzelő hozzájárulás	A téli fűtés komoly kiadást jelent a családok számára.	Téli tüzelő hozzájárulás a legszegényebbek részére	családtámogatás	Magyar Nemzeti Felzárkóztatási Stratégia	a nehéz körülmények között élők fűtési költségeinek enyhítése	önkormányzat	2028. 12. 31. (vasárnap)	több melegező ember	pályázat, saját költségvetés	folyamatos	---
II. A gyermekek esélyegyenlősége												
1	Ösztöndíj tanulók, hallgatók számára	A nehéz körülmények között élő gyerekek is tanulhassanak.	A tanulmányi költségekhez való hozzájárulás esélyt ad a tehetséges gyermekek tanulásához.	Bursa, Arany J. és egyéb pályázatok	Humán erőforrás stratégiák	évente átlagosan 8 tanulónak ösztöndíj	önkormányzat	2028. 12. 31. (vasárnap)	évente hallgató	8 pályázat, költségvetés	folyamatos	---

2	Játszóterek, parkok fejlesztése, mosdók létesítése	A meglévő játszóterek és parkok területén biztonságos, rendezett körülmények biztosítása	Kikapcsolódási lehetőség a kisgyermekes családoknak, fokozott védelem a mozgásos szabadtéri játékok alkalmával	Családtámogatás	Gyermejközi stratégiák, Családtámogatások	Eszközök folyamatos karbantartása, újak beszerzése, telepítése	önkormányzat, civil szervezetek	2028. 12. 31. (vasárnap)	31. Rendezett parkok, játszóterek területe	költségvetés, pályázat	folyamatos	
3	Gyermekprogramok, a gyermekek fejlődését segítő eszközök beszerzése	Előadások, táborok rendezése, az ehhez szükséges eszközök, kellékek beszerzése	A gyermekek fejlődését segítő eszközök beszerzése, előadások, táborok szervezése	Családtámogatás	Gyermejközi stratégia	Fejlesztőeszközök, oktató-nevelő és szórakoztató játékok beszerzése, programok, táborok szervezése, rendezése	önkormányzat, civil szervezetek	2028. 12. 31. (vasárnap)	31. résztvevők száma, beszerzett eszközök	költségvetés, pályázat	folyamatos	
III. A nők esélyegyenlősége												
1	Nők munkába állásának támogatása	Gyermekek nappali ellátásának megoldása, óvoda, minibölcsőde infrastrukturális fejlesztése	A szülést követően munkába visszatérés támogatása, bölcsődei, óvodai férőhelyek fenntartása, bővítése	költségvetés	Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőségét Elősegítő Nemzeti Stratégia	Gyermekek napközbeni elhelyezésének biztosítása, bővítése	önkormányzat, civil szervezetek	2028. 12. 31. (vasárnap)	31. óvodai, minibölcsődei gyermeklétszám	költségvetés, pályázat	folyamatos	---
2	A nők egyéb szűrvizsgálata	Minél több szűrvizsgálat a legközelebbi helyszínen legyen elérhető.	Egészségügyi problémák időbeni felismerése	költségvetés	Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőségét Elősegítő Nemzeti Stratégia	Minél több szűrvizsgálat biztosítása helyben vagy a legközelebbi településen.	önkormányzat	2028. 12. 31. (vasárnap)	31. időben felismert betegségek száma, gyógyult emberek	önkormányzat, pályázat	folyamatos	---
IV. Az idősek esélyegyenlősége												
1	Idősek Világnapja és egyéb alkalmakkal előadással egybekötött vendéglátás	A nyugdíjas korosztályra jellemző a bezárkózás, ők már nem annyira ünnepelnek. Szeretnénk ezen változtatni.	Idősek Világnapja és egyéb alkalmakkal műsorrall egybekötött rendezvény tartása	Idősügyi koncepció	Országos Stratégia	Idősügyi terem biztosítása ingyenesen, lehetőség esetén vendéglátás	önkormányzat	2028. 12. 31. (vasárnap)	31. résztvevők száma	költségvetés, pályázat	résztvevők száma	---
2	Nyugdíjasklub számára terem biztosítása rendezvényeikhez	A Nyugdíjasklub számára terem biztosítása rendezvényeikre.	A klub rendezvényeire térítésmentesen terem biztosítása	Idősügyi koncepció	Idősügyi Nemzeti Stratégia	terem ingyenes biztosítása	önkormányzat	2028. 12. 31. (vasárnap)	31. résztvevők száma	költségvetés, pályázat	folyamatos	---

3	Temető fejlesztése	A temető rendezettségével, akadálymentes megközelítésével tehetünk a legtöbbet azért, hogy az emlékezőket kulturált környezet fogadja	A temetőbe érkező emlékezőket gondozott, rendezett környezet fogadja.	Idősügyi Konceptió	Idősügyi Nemzeti Stratégia	parkoló, járdák, hulladéktárolók, urnafal szórókút környezetének rendezettsége	önkormányzat, civil szervezetek	2028. 12. 31. (vasárnap)	31. rendezett terület nagysága	költségvetés, pályázat	folyamatos	
V. A fogyatékkal élők esélyegyenlősége												
1	Járdák akadálymentesítése, építése, felújítása, utak felújítása, aszfaltozása	A mozgáskorlátozottak nehezen tudnak közlekedni a szintkülönbségek miatt. A szolgáltatásokhoz való eljutás mindenkinél nehézéget jelent.	Az egészségügyi és szociális ellátók és egyéb szolgáltatók jobb megközelítése elvárás mindenki részéről.	Településrendezési, Településképzési és Arculati Kézikönyv	Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió	Járható utak és járdák	önkormányzat, civil szervezetek	2028. 12. 31. (vasárnap)	31. Több biztonságosan közlekedő ember	pályázat, költségvetés	folyamatos	---
2	Középületek parkok felújítása, akadálymentesítése	A középületek nem teljeskörűen akadálymentesítettek. Felújításuk, akadálymentesítésük fontos feladat	Az épületek jobb megközelítése, kulturált környezet megteremtése	Gazdasági program	Szociális Szolgáltatátszervezési Konceptió	Középületek felújítása, akadálymentesítése	önkormányzat, civil szervezetek	2028. 12. 31. (vasárnap)	31. Felújított épületek száma	költségvetés, pályázat	folyamatos	

3.1 A megvalósítás előkészítése

Az Önkormányzat az általa fenntartott intézmények vezetői számára feladatul adja és ellenőrzi, a településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit pedig partneri viszony során kéri, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programot támogassák.

Az Önkormányzat azt is kéri intézményeitől és partnereitől, hogy vizsgálják meg, és a program elfogadását követően biztosítsák, hogy az intézményük működését érintő, és az esélyegyenlőség szempontjából fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumokba és iránymutatásokba épüljenek be és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódról és esélyegyenlőségre vonatkozó azon kötelezettségek, melyek az önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjában részletes leírásra kerültek.

Az Önkormányzat a HEP kidolgozására és megvalósítására, továbbá értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba történő beépítésének garantálására Helyi Esélyegyenlőségi Programért Felelős Fórumot hoz létre és működtet.

3.2 A megvalósítás folyamata

A társadalmi partnerség és együttműködés egyik eszköze a HEP Fórumok szervezése lehet. HEP Fórumok segítségével a helyi állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezetek között a hatékonyabb együttműködés alakulhat ki. a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosításában, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazásában, összehangolásában, valamint a HEP intézkedéseinek megvalósításában, megkönnyítve így az önkormányzatok esélyteremtő feladatainak ellátását.

A HEP Fórum feladatai:

- a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosítása, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazása, összehangolása,
- a HEP intézkedéseinek megvalósításában, a HEP IT megvalósulásának figyelemmel kísérése, a HEP IT-ben lefektetett célok megvalósulásához szükséges beavatkozások évenkénti felülvizsgálata,
- annak figyelemmel kísérése, hogy a megelőző időszakban végrehajtott intézkedések elősegítették-e a kitűzött célok megvalósulását, és az ezen tapasztalatok alapján esetleges új beavatkozások meghatározása
- a HEP IT aktualizálása, az esetleges változások beépítése a HEP IT-be, a módosított HEP IT előkészítése képviselő-testületi döntésre
- a HEP IT és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, dokumentálása, kommunikálása

A HEP Fórum működése:

A Fórum legalább kétfévente, a felülvizsgálatok és az új HEP elfogadása előtt, de szükség esetén ennél gyakrabban ülésezik. A Fórum működését megfelelően dokumentálja, üléseiről jegyzőkönyv készül. A Fórum javaslatot tesz az HEP IT megvalósulásáról készített beszámoló elfogadására, vagy átdolgoztatására, valamint szükség szerinti módosítására. A HEP Fórum egy-egy beavatkozási terület végrehajtására felelőst jelölhet ki tagjai közül.

A HEP Fórumok javasolt összetétele:

Tagok

- a település polgármestere,
- a település/közös önkormányzatok jegyzője,
- helyi nemzetiségi önkormányzatok vezetői,
- beavatkozási területekhez kapcsolódó önkormányzati bizottságok képviselői,
- helyi/térségi releváns közszolgáltató intézmények képviselői,
- meghatározó helyi/térségi gazdasági szereplők, munkáltatók képviselői,

- 2 000 fő lakosságszám feletti települések esetében a Szociálpolitikai Kerekasztal képviselői,
- helyi jelzőrendszeri felelős,
- a településen működő - a HEP célcsoportjai kapcsán érintett - civil szervezetek és egyházak képviselői,
- A HEP intézkedési tervében szereplő intézkedések végrehajtásáért felelős intézmények, szervezetek képviselői,
- a település HEP referense,
- a rendvédelmi és közbiztonsági szervezetek képviselői,
- egyéb tagok (pl. tapasztalati szakértőként valamely célcsoportban érintett személy, vagy a településen aktív szerepet vállaló személyek).

Állandó meghívottak

- a település képviselő-testületének tagjai,
- az illetékes esélyegyenlőségi mentor,
- tankerületi központ képviselője,
- környező települések önkormányzati szereplői,
- járási jelzőrendszeri tanácsadó,
- egyéb meghívottak (járási hivatalok beavatkozási területekhez és célcsoportokhoz kapcsolódó szervezeti egységeinek képviselői, térségi felzárkózási programok képviselői).

3.3 Monitoring és visszacsatolás

A Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósulását, végrehajtását a HEP Fórum ellenőrzi, és javaslatot készít a HEP szükség szerinti aktualizálására az egyes beavatkozási területek felelőseinek, illetve a létrehozott munkacsoportok beszámolóinak alapján.

3.4 Nyilvánosság

A program elfogadását megelőzően, a véleménynyilvánítás lehetőségének biztosítása érdekében nyilvános fórumot hívunk össze.

A véleményformálás lehetőségét biztosítja az Helyi Esélyegyenlőségi Program nyilvánosságra hozatala is, valamint a megvalósítás folyamatát koordináló HEP Fórum első ülésének mihamarabbi összehívása.

A nyilvánosság folyamatos biztosítására legalább évente tájékoztatjuk a program megvalósításában elért eredményekről, a monitoring eredményeiről a település döntéshozóit, tisztségviselőit, az intézményeket és az együttműködő szakmai és társadalmi partnereket képviselőit.

A HEP Fórum által végzett monitoring vizsgálatok eredményeit nyilvánosságra hozzuk a személyes adatok védelmének biztosítása mellett. A nyilvánosság biztosítására az önkormányzat honlapja, a helyi média áll rendelkezésre. Az eredményekre felhívjuk a

figyelmet az önkormányzat és intézményeinek különböző rendezvényein, beépítjük kiadványainkba, a tolerancia, a befogadás, a hátrányos helyzetűek támogatásának fontosságát igyekszünk megértetni a lakossággal, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében.

3.5 Kötelezettségek és felelősség

Az esélyegyenlőséggel összefüggő feladatokért az alábbi személyek/csoportok felelősek:

A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért az önkormányzat részéről a polgármester felel.

- Az ő feladata és felelőssége a HEP Fórum létrejöttének szervezése, működésének sokoldalú támogatása, az önkormányzat és a HEP Fórum közötti kapcsolat biztosítása.
- Folyamatosan együttműködik a HEP Fórum vezetőjével.
- Felelősségi körébe tartozó, az alábbiakban felsorolt tevékenységeit a HEP Fórum bevonásával és támogatásával végzi. Így
  - o Felel azért, hogy a település minden lakója és az érintett szakmai és társadalmi partnerek számára elérhető legyen a Helyi Esélyegyenlőségi Program.
  - o Figyelemmel kíséri azt, hogy az önkormányzat döntéshozói, tisztségviselői és intézményeinek dolgozói megismerik és követik a HEP-ben foglaltakat.
  - o Támogatnia kell, hogy az önkormányzat, illetve intézményeinek vezetői minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget a HEP végrehajtásához.
  - o Kötelessége az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben meg tennie a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményezni, és a jogsértés következményeinek elhárításáról intézkedni

A település vezetése, az önkormányzat tisztségviselői és a települési intézmények vezetői

- felelősek azért, hogy ismerjék az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokat, biztosítsák a diszkriminációmentes intézményi szolgáltatásokat, a befogadó és toleráns légkört, és megragadjanak minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteiket bővítő képzésen, egyéb programon részt vegyenek.
- Felelősségük továbbá, hogy ismerjék a HEP IT-ben foglaltakat és közreműködjenek annak megvalósításában.
- Az esélyegyenlőség sérülése esetén hivatalosan jelezzék azt a HEP IT kijelölt irányítóinak.
- Az önkormányzati intézmények vezetői intézményi akciótervben gondoskodjanak az Esélyegyenlőségi Programban foglaltaknak az intézményükben történő maradéktalan érvényesüléséről.

Szükséges továbbá, hogy a jogszabály által előírt feladat-megosztás, együttműködési kötelezettség alapján a települési önkormányzattal kapcsolatban álló szereplők ismerjék a HEP-et, annak megvalósításában aktív szerepet vállaljanak.

3.6 Érvényesülés, módosítás

Amennyiben a kétévente előírt – de ennél gyakrabban, például évente is elvégezhető - felülvizsgálat során kiderül, hogy a HEP IT-ben vállalt célokat nem sikerül teljesíteni, a HEP Fórum megvitatja a beavatkozási tevékenységek korrekciójára, kiegészítésére vonatkozó intézkedési tervjavaslatát annak érdekében, hogy a célok teljesíthetők legyenek.

Az HEP IT-t módosítani szükséges, ha megállapításaiban lényeges változás következik be, illetve amennyiben a tervezett beavatkozások nem elegendő módon járulnak hozzá a kitűzött célok megvalósításához.

Az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben az HEP IT végrehajtásáért felelős személy megteszi a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményez, és intézkedik a jogsértés következményeinek elhárításáról.

4. Elfogadás módja és dátuma

I. Szalkszentmárton Község Helyi Esélyegyenlőségi Programjának szakmai és társadalmi vitája megtörtént. Az itt született észrevételeket a megvitatást követően a HEP Intézkedési Tervébe beépítettük.

II. Ezt követően Szalkszentmárton község képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Programot megvitatta és a ...../2023.(X.25.) számú határozatával elfogadta.

Csatolt melléklet:

- képviselő testület elfogadó határozatának kivonata

Szalkszentmárton, 2023. október ....

Gulyásné Horváth Tünde
polgármester